

Skateparken. Foto: Teodor Tomter Liland

GJØVIK KOMMUNE

PLAN FOR IDRETT, FYSISK AKTIVITET OG FRILUFTSLIV 2020 - 2023

Vedtatt av Kommunestyret 12.12.2019
Rullert 10.12.2020 og 16.12.2021

SAMMENDRAG	2
KAPITTEL 1, INNLEDNING.....	3
1.1 BEHOVET FOR EN PLAN	3
1.2 EVALUERING AV TIDLIGERE PLAN	3
1.3 PLANPROSESS	4
1.4 KLARGJØRING AV BEGREPER	5
KAPITTEL 2. UTVIKLINGSTREKK OG OVERORDNEDE FØRINGER.....	7
2.1 GENERELLE UTVIKLINGSTREKK	7
2.2 UTVIKLINGSTREKK I GJØVIK	11
2.3 STATLIGE FØRINGER	13
Ansvaret for idrett og fysisk aktivitet er delt på flere departementer:	13
2.4 REGIONALE OG FYLKESKOMMUNALE FØRINGER	16
2.5 KOMMUNALE OVERORDNEDE FØRINGER.....	16
KAPITTEL 3 HOVEDMÅL OG INNSATSOMRÅDER	19
3.1 HOVEDMÅL.....	19
3.2 MÅL OG STRATEGIER FOR DE ENKELTE INNSATSOMRÅDER	19
VEDLEGG:.....	26
INSPIRASJONS- OG UTVIKLINGSMIDLER - IDRETT	26
KRITERIER FOR IDRETTSSTIPEND I GJØVIK KOMMUNE	29
KAPITTEL 4. TILTAK, ANLEGG OG OMRÅDER.....	30
4.1 PRIORITERT HANDLINGSPLAN FOR 2021	30
4.2 UPRIORITERT LANGTIDSPLAN 2020 - 2023	33
1.0 FYSISK AKTIVITET - OMFANG OG DELTAKELSE	36
1.1 Organiserte private tilbud innen fysisk aktivitet.	36
1.2 Kommunens tilbud innen fysisk aktivitet.....	37
1.3 Egenorganisert fysisk aktivitet.	38
1.4 Driftsbudsjett aktivitet	39
2.0 ANLEGG OG OMRÅDER - SITUASJON OG BEHOV	39
2.1 Anleggssituasjonen.....	39
2.2 Områder for friluftsliv.....	43
2.3 Driftsbudsjett anlegg og områder	44
2.4 Anleggsstøtte til anlegg og områder	44
2.5 Kapitalstøtte til private anlegg	45
3.0 HANDLINGSPLAN FOR STORE IDRETTSANLEGG 2022-2024	

SAMMENDRAG

Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2020 - 2023, avløser tilsvarende plan for forrige fireårsperiode.

Utbygging og drift av anlegg vil fortsatt være et omfattende arbeidsområde. Anlegg er imidlertid bare et av flere virkemidler for å aktivisere folk flest. Planen fokuserer også på aktivitetsfremmende tiltak som både kommunen og frivillige lag og foreninger organiserer.

Behovet for planen beskrives i kapittel 1. Evalueringen av tidligere plan konkluderer med at det har vært en ambisiøs plan. Samtidig har den vært et arbeids- og styringsverktøy for både politikere og administrasjonen. Den er viktig i forhold til å legge føringer for å sikre arealer for lek, friluftsliv og idrettsaktiviteter. Planprosessen er beskrevet her og til slutt avklares en del sentrale begreper.

Kapittel 2 tar for seg utviklingstrekk og overordnede føringer. Både generelle utviklingstrekk og spesielle utviklingstrekk i Gjøvik. Ansvaret for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er delt på flere departementer og her vises det til statlige og fylkeskommunale føringer og samordning med kommunale planer.

Kapittel 3 tar for seg utfordringer, mål, strategier og tiltak. Mottoet "Aktiv i Gjøvik" er vår visjon. Det skal legges til rette for mest mulig aktivitet i nærmiljøet slik at alle innbyggere kan være aktive hele livet. Bredde og konkurranseidrett er målet, samtidig som vi skal bedre helse - øke livskvaliteten - bidra til større trivsel. I dette kapitlet ligger kriterier for samarbeidsavtaler innen toppidrett og kriteriene for å søke om idrettsstipend.

Kapittel 4 omhandler tiltak for anlegg og områder. Her ligger en oversikt over nye behov og ønsker om store anlegg fra idrettslagene. Prioritert handlingsplan for nærmiljøanlegg og idretts- og friluftsanlegg som prioriteres i denne planperioden, samt en uprioritert liste over anlegg med tanke på mulig realisering i perioden 2023 - 2026.

VEDLEGG 1.

Status i Gjøvik. Innen idretten er 9881 innbyggere medlem i et idrettslag, et tall som er noe synkende. Arbeid som legges ned i idretten og andre frivillige organisasjoner er en viktig samfunnsmessig ressurs. Dette kapitlet viser også det økonomiske bidraget fra kommunen til forskjellige anlegg innen idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

KAPITTEL 1, INNLEDNING

1.1 BEHOVET FOR EN PLAN

«Plan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2020-2023» er revisjon av tidligere plandokument som ble vedtatt av kommunestyret i 2015.

Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv skal være et viktig politisk og administrativt styringsredskap for politikerne i arbeidet med å utøve kommunens idretts- og friluftspolitik. Samtidig benyttes planen av administrasjonen i den daglige oppfølgingen av de ulike fagområdene. Planens hovedmål er å synliggjøre ønsket utvikling i Gjøvik kommune. Det skal være tydelig for alle hva som er målene for idrettsforvaltningen og hvordan disse skal nås.

Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er viktig for helse, miljø og trivsel. En god planprosess der ulike interesser kommer fram, og et plandokument som mange har et eierforhold til, gir grunnlag for en realisering av visjonen "aktiv i Gjøvik".

Planen skal bidra til å:

- Øke den fysiske aktiviteten i Gjøvik.
- Fremme folkehelsearbeidet i kommunen.
- Samordne krefter både innad i Gjøvik kommune og i forhold til andre aktører som lag, foreninger og ulike offentlige etater.
- Legge føringer for å sikre arealer for lek, friluftsliv og idrettsaktiviteter.
- Stimulere og styre tilbud og muligheter til beste for kommunens innbyggere.
- Avklare oppgaver, ansvar og økonomiske forpliktelser ved utbygging, drift og aktiviteter.

For å kunne søke om statlige spillemidler stiller Kulturdepartementet krav om at kommunene skal ha en plan for idrett og fysisk aktivitet. Anleggsutbygging er gjenstand for klare behovsvurderinger. Planen skal følge opp langsiktige planer og prioriteringer og slik bidra til å unngå at prioriteringer blir foretatt ut fra kortsiktige behov og særinteresser.

Litt aktivitet er bra, og mer er bedre.

1.2 EVALUERING AV TIDLIGERE PLAN

Kommunestyret i Gjøvik vedtok 17.12.2015 "Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2016-2019". Planen var forholdsvis ambisiøs, samtidig som den synliggjorde hvor stor aktivitet som foregår i kommunen. Naturlig nok er ikke alle tiltak og prosjekter gjennomført. Årsakene til dette er flere; manglende finansiering, begrenset kapasitet eller endrede forutsetninger i løpet av planperioden påvirker fremdriften på ulike tiltak og prosjekter. For lite spillemidler til fordeling i Oppland er en annen viktig faktor som påvirker fremdriften på byggeprosjekter i negativ retning. Mange av disse prosjektene er derfor skjøvet fram i tid og står oppført i handlingsprogrammet for den nye planperioden. Planen har synliggjort ulike behov for anlegg. Handlingsplanen har vært oppe til årlig rullering.

Til tross for lang ventetid på spillemiddeltilsagn har Gjøvik kommune blitt tildelt forholdsvis mye spillemidler. I perioden 2016 – 2019 er det med bakgrunn i planen gitt tilsagn om ca. 37 millioner kroner i spillemidler. Tilsagnene har medført at det realiseres mange store idrettsanlegg i kommunen, både i regi av idrettslag og kommunen. I store anlegg som Biri flerbrukshall, Vind

multisportshall og Redalen IL kunstgressbane har kommunen bidratt med både direkte anleggsbidrag og forskuttering av spillemidler og statlig mva-kompensasjon.

Gjøvik kommunes «Policy for toppidrett 2016 – 2019» ble vedtatt som et tilleggskdokument til den overordnede «Plan for idrett fysisk aktivitet og friluftsliv 2016 – 2019». Dokumentet handlet om målsetninger som skulle legges til grunn for kommunens engasjement rettet mot toppidrett i hovedsak om omdømmebygging, lokal entusiasme og begeistring, og å bidra til å skape motivasjon til videre satsning mot toppidrettsprestasjoner. Hovedmotivasjonen for at kommunen skal ha en policy for toppidrett er å sikre forutsigbarhet for de idrettslagene som ønsker å tilrettelegge for toppidrett i forhold til kommunens rolle og engasjement på området. Planen revideres nå og inkluderes i det nye plandokumentet.

Videre ble det utarbeidet en egen «Utviklingsplan for store idrettsanlegg 2017-2026», som ble vedtatt av Kommunestyret 01.09 2016. Også rullering av dette dokumentet inkluderes nå i den nye planen.

Det har vært god dialog med Gjøvik Idrettsråd i planperioden. Idrettsrådet selv sier at et tett samarbeid med kommunens administrasjon og folkevalgte politikere er viktig.

1.3 PLANPROSESS

Formannskapet vedtok revidering av gjeldende Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv den 15. mai 2019. Utvalg for Kultur og teknisk ble oppnevnt til politisk styringsgruppe for planarbeidet. Rådmannen fikk i oppgave å oppnevne en administrativ prosjektgruppe bestående av representanter fra aktuelle virksomhetsområder og støttefunksjoner, samt Gjøvik Idrettsråd, for planarbeidet. Sekretariatsfunksjonen ble lagt til Samfunnsutvikling, Strategi og utvikling.

Prosjektgruppa har bestått av representanter fra Oppvekst, Helse- og omsorg, Teknisk drift, Arealplan , Barnerepresentanten, Folkehelsekoordinator og Strategi og utvikling Idrett. I tillegg har Gjøvik Idrettsråd vært representert i gruppa.

Ungdomsrådet, Internasjonalt råd, Rådet for funksjonshemmede, Eldrerådet og lag og foreninger ble invitert til å komme med innspill i høringsperioden.

Varsel om oppstart av planarbeidet ble annonsert i lokalaviser og på kommunens hjemmeside i juni 2019. Mail med informasjon og invitasjon til å komme med innspill ble sendt til alle lag og organisasjoner. I planprosessen ble det avholdt 2 møter med idrettslag som satser på toppidrett i forbindelse med revidering av kommunens toppidrettspolicy. Disse lagene var høringsinstans for det nye forslaget om toppidrettspolicy.

Idrettslag med egne anlegg har vært invitert til et møte der de kom med innspill til anleggsutviklingen i kommunen. I november inviterte kommunen til et åpent møte med alle idrettslagene, der planen var en del av temaet. På dette møtet var det stor oppslutning og det kom inn mange bra innspill.

Styringsgruppa ble orientert om status og spilte inn på plantema toppidrett på møte 17.09 2019. Ny justert framdriftsplan ble godkjent. Plandokumentet ble lagt ut på høring, og endelig plan ble planlagt politisk behandlet i utvalg, formannskap før sluttbehandling i kommunestyre 12.12.2019

1.4 KLARGJØRING AV BEGREPER

Idrett. Aktivitet i form av konkurranse eller trening i den organiserte idretten.

Fysisk aktivitet. Egenorganisert trenings- og mosjonsaktiviteter, herunder friluftsliv og lekpregede aktiviteter.

Friluftsliv. Opphold og fysisk aktivitet i friluft, i fritiden, med sikte på miljøforandring og naturopplevelser.

Idrettsanlegg. I forhold til spillemiddelfordelingen opereres det med følgende klassifisering: Nærmiljøanlegg, ordinære anlegg og nasjonale anlegg.

Nærmiljøanlegg er anlegg eller områder tilrettelagt for egenorganisert fysisk aktivitet, hovedsakelig beliggende i tilknytning til bo- og/eller oppholdsområder. Områdene skal være fritt allment tilgjengelige og beregnet på egenorganisert fysisk aktivitet, primært for barn og ungdom.

Nærmiljøanlegg skal ikke utformes for å dekke behovet for anlegg til organisert idrettslig aktivitet, eller ordinær konkurranseidrett.

Ordinære anlegg er i hovedsak anleggstyper nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for idrettsorganisasjonene. De tekniske krav til mål og utforming tar utgangspunkt i konkurransereglene til det enkelte særforbund.

Nasjonalanlegg er idrettsanlegg som tilfredsstiller tekniske og funksjonelle standardkrav for avvikling av relevante internasjonale mesterskap og konkurranser.

Friluftsområder er store, oftest uregulerte, områder som omfattes av allemannsretten. Områdene brukes i rekreasjonssammenheng til turliv, jakt, fiske, trim og aktiv trening. I kommuneplanens arealdel er friluftsområdene oftest vist som landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF-områder). Friluftsområdene er stort sett i privat eie, i Gjøvik eier kommunen selv 4 % av skogarealet og er kommunens største enkeltskogeier.

Friområder dekker avgrensede områder med spesiell tilrettelegging og opparbeiding for allmennheten. Områdene er vanligvis ervervet, opparbeidet og vedlikeholdt av kommunen, og kan være parkanlegg, turveier, lysløyper, lekeplasser, nærmiljøanlegg og badeplasser.

Lavterskeltilbud er aktiviteter som egner seg for personer som i utgangspunktet er lite/ikke fysisk aktive, som ikke krever spesielle ferdigheter, som krever lite utstyr, har lav pris/er gratis og er lett tilgjengelig fysisk, sosialt og kulturelt.

Folkehelsearbeid er samfunnets samlede innsats for å styrke faktorer som fremmer helsen, redusere faktorer som medfører helserisiko og beskytte mot ytre helsetrusler. Videre skal folkehelsearbeidet bidra til en jevnere sosial fordeling av faktorer som påvirker helsen. Folkehelsearbeidet er sektorovergripende og skal utvikle et samfunn som legger til rette for positive helsevalg og sunn livsstil, fremmer trygghet og medvirkning for den enkelte, gode oppvekst-vilkår for barn og ungdom og forebygger sykdommer og skader.

Universell utforming er utforming av produkter og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming.

Frisklivssentralen er et kommunalt kompetansesenter for veiledning og oppfølging innenfor fysisk aktivitet, kosthold, tobakk og rus.

Med sosial ulikhet mener vi at de som har lang utdanning og god økonomi lever lenger og har færre helseproblemer enn de med kortere utdanning og dårligere økonomi.

Klatreparken på Øverby

KAPITTEL 2. UTVIKLINGSTREKK OG OVERORDNEDE FØRINGER

2.1 GENERELLE UTVIKLINGSTREKK

Samfunnet har gjennomgått store endringer med hensyn til daglig fysisk aktivitet. De fleste kan nå, om de ønsker, velge en stillesittende livsstil. Hverdagens gjøremål kan utføres uten fysiske anstrengelser av betydning.

Mange av de utfordringene, ferdighetene og opplevelsene vi tidligere fikk som en naturlig del av hverdagen må vi nå aktivt oppsøke og prioritere. I stedet for fysisk funksjonsaktivitet er motivasjonen for å bevege seg nå kanskje snarere:

- Ønsket om en bedre helse.
- Behovet for opplevelser av ulike slag som mestring, naturinntrykk og sosialt fellesskap.
- Lysten på fysiske og idrettslige prestasjoner.

For å oppnå dette må vi legge vekt på tilgjengelighet for alle. Kommunen må sikre befolkningen muligheter for å drive fysisk aktivitet i hverdagen. Grøntområder er viktige helsefremmende faktorer som man skal ta hensyn til i all planlegging. Det at alle har tilgang til naturen og grønne omgivelser øker også muligheten for å være fysisk aktiv.

2.1.1 SSB's levekårsundersøkelser 2016 og 2017

Fakta fra SSB's levekårsundersøkelse 2016 og 2017 (SSB, Idrett og friluftsliv, levekårsundersøkelsen, 2016 og 2017):

- Fire av fem nordmenn trente minst én gang i uka i 2016 (SSB, 2016).
- Andelen som trener ukentlig har økt med nær 20 prosentpoeng de siste femten årene. Aktivitetsnivået har økt mest blant eldre (SSB, 2016).
- Raske turer er den mest utbredte formen for mosjon i befolkningen som helhet. Hele 84 prosent av befolkningen har vært på en kortere spasertur i nærområdet, og 66 prosent har vært på minst 25 kortere spaserturer (SSB, 2017).
- Åtte av ti nordmenn har vært på en kortere fottur i skogen eller på fjellet, og fem av ti har vært på en lengre fottur (SSB, 2017).
- 23 prosent hadde vært på en lengre skitur i skogen eller på fjellet i løpet av de siste 12 månedene (SSB, 2017).
- Andre vanlige aktiviteter er styrketrening (40 prosent), jogging (39 prosent) og andre utendørsaktiviteter som sykling (36 prosent) og langrenn (35 prosent) (SSB, 2016).
- Styrketrening er den aktiviteten som har økt mest over tid. Om lag 40 prosent hadde drevet med styrketrening i 2013 og 2016, mot 24 prosent i 2004. Jogging har også blitt mer utbredt i samme periode. (SSB, 2016).

Mjøspromenaden. Foto: Alexander Rostad

2.1.2 Tromsøundersøkelsen

Tromsøundersøkelsen, Norges mest omfattende befolkningsundersøkelse i 45 år, viser følgende utviklingstrekk (2019):

- Nordmenns fysiske helse utvikler seg oppsiktsvekkende godt.
- Hjerter- og karsykdommer er redusert med over 80% de siste 50 årene. (Færre dør om de rammes av hjerteinfarkt.)
- Kraftig nedgang i antall dagligrøykere.
- Flere har blitt mer fysisk aktive på fritiden. Langt flere trener eller mosjonerer regelmessig nå enn noen tiår tilbake. Det gjelder alle aldersgrupper.
- Også unge hadde høyere blodtrykk og kolesterol for 45 år siden.
- Det har vært en voldsom vektøkning i perioden, overvekt er i dag det normale.
- Vi blir «tjukkere» og friskere.
- Fysisk inaktivitet fører til overvekt og sykdomsutvikling, og dette er i ferd med å bli et stort helseproblem. Den største samfunnsmessige gevinsten ved fysisk aktivitet ligger i den helsefremmende og forebyggende funksjonen – det å skape bedre helse for den enkelte og dermed for samfunnet som helhet.

Voksne bør være fysisk aktive i minst 150 minutter hver uke.

2.1.3 Folkehelse rapporten 2018

I Folkehelse rapporten 2018, «Helsetilstanden i Norge 2018» (Folkehelseinstituttet, mai 2018) fremgår:

- Sosiale helseforskjeller er fremdeles en stor folkehelseutfordring i Norge. En målsettingen om reduksjon er ikke nådd.
- Målt i utdanning er forskjellene økende. Kvinner og menn med kort utdanning er i dag forventet å leve mellom fem og seks år kortare enn de med lang utdanning.
- Det er færre som røyker og er overvektige i grupper med lang utdanning. Denne sammenhengen ser ut til å gi sosioøkonomiske forskjeller i ikke-smittsomme sykdommer som kreft, kols, hjerte- og karlidelser, diabetes, muskel- og skjelettlidelser og psykiske lidelser.

2.1.4 Folkehelsepolitisk rapport

Oppsummering fra Folkehelsepolitisk rapport 2017 (Helsedirektoratet, 2018):

- Det er økende inntektsforskjeller i Norge. Det har skjedd en aldersforskyving i lavinntektsgruppen over tid, fra eldre til yngre. Den største gruppa av de med lav inntekt er nå unge mellom 18 og 34 år.
- Samtidig har husholdningen stadig høyere gjeld, noe som gjør de mer sårbare for økonomiske svingninger.
- Eldre med lav sosioøkonomisk status har statistisk sett flere sykdommer og helseplager enn eldre med høy sosioøkonomisk status. I WHO-rapporten «World Report on Ageing and Health» (WHO, 2015) blir det fremhevet at det er denne gruppen som har minst ressurser til å ta hand om sin egen helse.

2.1.5 Fysisk aktivitetsnivå blant voksne og eldre i Norge.

I publikasjonen «Fysisk aktivitetsnivå blant voksne og eldre i Norge. Oppdaterte analyser basert på nye nasjonale anbefalinger i 2014», Helsedirektoratet 2014, fremgår blant annet:

- Rundt tre av ti voksne oppfyller anbefalingene om i gjennomsnitt 150 minutters ukentlig moderat fysisk aktivitet eller 75 minutter med hard fysisk aktivitet eller en kombinasjon av dette. Dette betyr at 2,7 millioner voksne i aldersgruppen over 20 år har et aktivitetsnivå som gjør at de ikke oppfyller disse minimums anbefalingene.
- Flere kvinner enn menn defineres som aktive. I aldersgruppen 20-64 år ser man at det er 35% av kvinnene og 28% av mennene som oppfyller anbefalingene.
- En større andel av dem med høyere utdanning har et aktivitetsnivå som gjør at de oppfyller anbefalingene sammenlignet med personer med lavest utdanningsnivå.
- Sannsynligheten for å nå anbefalingene synker med økende kroppsmasseindeks.
- I de nye anbefalingene for fysisk aktivitet blir det vist til en ytterligere helsegevinst, ved at aktivitetsnivået øker til inntil 300 minutter per uke med moderat fysisk aktivitet, inntil 150 minutter med hard fysisk aktivitet eller en kombinasjon av moderat og hard aktivitet per uke. Totalt ti prosent av kvinnene og ni prosent av mennene har et aktivitetsnivå som oppfyller disse anbefalingene.

Faglige råd (Helsedirektoratet: Fysisk aktivitet for barn, unge, voksne, eldre, gravide, 2019)

- Voksne og eldre bør være fysisk aktive minimum 150 minutter med moderat intensitet eller 75 minutter med høy intensitet per uke, eller en kombinasjon av moderat og høy intensitet
- Øvelser som gir økt muskelstyrke til store muskelgrupper bør utføres to eller flere dager i uken
- Eldre med nedsatt mobilitet, personer som er ustø, anbefales i tillegg å gjøre balanseøvelser og styrketrening tre eller flere dager i uken.

2.1.6 Fysisk aktivitet blant barn og ungdom

Idrett er en viktig del av de fleste ungdommers liv. I «Idrettens posisjon i ungdomstida – Hvem deltar og hvem slutter i ungdomsidretten?», NOVA rapport nr. 2/19 fremgår:

- De aller fleste ungdommer trener, mange trener mye, og det er flere som trener enn for tre år siden.
- Gutter og jenter deltar omtrent i like stor grad i organisert idrett. Guttene er likevel noe mer aktive når de først er med, og fra 14-årsalderen er det flere jenter enn gutter som slutter.
- Det er tydelige sosioøkonomiske forskjeller både når det gjelder rekrutteringen til og frafallet fra organisert idrett. Selv om ungdomsidretten står sterkt i alle sosiale lag, er det store og systematiske forskjeller både i andelen som rekrutteres til idretten, i andelen som slutter i barneårene, og i andelen som slutter i ungdomsårene. Rapporten viser at sammenliknet med ungdom fra høyere sosiale lag er det fem ganger så mange fra lavere sosiale lag som aldri har vært med i organisert idrett, og dobbelt så mange som har sluttet før de begynner med ungdomsidrett.

Faglige råd (Helsedirektoratet: Fysisk aktivitet for barn, unge, voksne, eldre, gravide, 2019)

- Barn og unge bør være i fysisk aktivitet minimum 60 minutter hver dag. Aktiviteten bør være variert og intensiteten både moderat og hard.

- Når det gjelder trening mer generelt, viser rapporten at ungdom fra høyere sosiale lag i gjennomsnitt trener mer enn 50 prosent flere ganger i måneden enn ungdom fra lavere sosiale lag.
- Ungdom med innvandrerbakgrunn er klart underrepresentert blant de som deltar i ungdomsidretten. De med kort botid i Norge har aller lavest deltakelse, men også de som har bodd lenge i landet eller som er født her, deltar i mindre grad enn ungdom som har norskfødte foreldre. Underrepresentasjonen gjelder både blant guttene og jentene med innvandrerbakgrunn. Likevel er deltakelsen spesielt lav blant jentene, som sammenliknet med jenter med norskfødte foreldre har 27 prosentpoeng lavere deltakelse i ungdomsidretten. Blant guttene er denne forskjellen 9 prosentpoeng. En viktig årsak til den lavere deltakelsen handler om at ungdom med innvandrerbakgrunn i langt større grad enn ungdom med norskfødte foreldre aldri har vært med i organisert idrett.
- Den organiserte idretten står sterkt over hele landet, og det er små geografiske variasjoner i hvor mange som er med. Det er likevel enkelte områder der rekrutteringen til idretten er større og frafallet mindre enn andre steder.
- Idrettslaget har stor betydning som treningsarena for ungdom. Samlet sett skjer 37 prosent av alle treningsøkter innenfor rammene av et idrettslag. Dette endrer seg mye gjennom ungdomsårene, og treningen på treningsstudio har langt større betydning blant de eldre tenåringene.
- Rapporten viser at 75 prosent av samtlige ungdommer i alderen 13–18 år enten er med i et idrettslag eller har vært med mens de gikk på ungdomsskolen eller i videregående.
- Selv om bruken av treningsstudio øker i omfang gjennom ungdomsårene, skyldes ikke dette utelukkende at ungdom slutter i organisert idrett og begynner på treningsstudio. Mange av de som driver med organisert idrett, trener også i treningsstudio.
- 20 prosent av de som slutter med organisert idrett i ungdomsårene, slutter helt å trene.
- Ungdom som slutter i ungdomsidretten, skiller seg fra de som fortsetter, på områder som livskvalitet, risikoatferd og deltakelse i andre fritidsaktiviteter.
- Trening i idrettslag er den sterkeste faktoren som påvirker hvor ofte ungdom er så fysisk aktive at de blir andpusten og svett. Selv om treningsstudioene har en økende betydning gjennom ungdomsårene, spiller idrettslaget fortsatt en viktig rolle for å forstå variasjoner i ungdoms fysiske aktivitetsnivå. Andre treningsformer og egenorganisert fysisk aktivitet med venner har mindre betydning. Det samme gjelder stillesittende aktiviteter som skjermtid og tid brukt til lekser.
- Studien viser at ungdom som slutter i idrettslag kommer dårligere ut på de fleste indikatorene for god livskvalitet. ungdommene som slutter skiller seg fra de som fortsetter på en rekke områder. Analysene viser at de bruker mer av fritiden sin på digitale aktiviteter, det er vanligere å bruke ulike former for rusmidler, og det er flere som er involvert i ulike former for regelbrytende atferd.

2.1.7 Ungdata 2019

Undersøkelsen «Ungdata 2019» (OsloMet, 2019) konkluderer slik:

- De fleste barn og unge deltar i ulike typer organiserte fritidsaktiviteter gjennom oppveksten. Ni av ti har vært med i en organisasjon, klubb eller lag etter at de fylte ti år.

- Det er en klar nedgang gjennom tenårene i hvor mange som er aktive, særlig etter 9. trinn. Nedgangen i deltakelse er større for jenter enn for gutter, og for jenter er det en halvering i andelen aktive fra 14- til 17-års alder.
- Ungdom fra høyere sosiale lag er langt oftere med i organiserte fritidsaktiviteter enn ungdom fra lavere sosiale lag.
- Idretten er den enkeltorganisasjonen som organiserer klart flest unge. På ungdomstrinnet er 63 prosent med i et idrettslag, mot 40 prosent på videregående.
- Det er systematiske forskjeller knyttet til hvordan ungdom med ulik sosial bakgrunn har det og hva de driver med i fritida. På de fleste indikatorene kommer ungdom som vokser opp i familier med høy sosioøkonomisk status og mange ressurser bedre ut sammenliknet med ungdom fra lavere sosiale lag.
- Årets rapport dokumenterer samtidig en forsterkning av noen av de negative utviklingstrekkene vi har sett antydninger til de aller siste årene – med økt ungdomskriminalitet, cannabisbruk og vold, økt forekomst av psykiske plager, mindre framtidsoptimisme og mer skjermtid.

2.1.8 Paraidrett og paraidrettsutøvere

«Hvordan få flere personer med funksjonsnedsettelse fysisk aktive og med i idretten?», Norges idrettshøgskole 29.10 2018:

- Paraidrett omfatter personer med bevegelseshemning, synshemning, hørselshemning eller utviklingshemning.
- Flere nasjoner har satset langt mer systematisk på paralympisk idrett enn Norge de siste tiår.
- For personer med funksjonsnedsettelse viser forskning bl.a. en lang rekke fysiske helsegevinster, tilfredshet med livet og livskvalitet, kombinasjonen av og «empowerment», positiv identitet og fokus på utviklingsmuligheter.
- Likevel har deltakelse og rekruttering av personer med funksjonsnedsettelse til idretten vært en stor utfordring de siste årtier.
- For å få flere med på breddenivå, trenger vi bevissthet og satsning fra flere hold: Foreldre, skoler, kroppsøving lærere og idrettslag som klarer å integrere og inspirere. I tillegg må vi etablere nye former for møtesteder og miljøer hvor man med sin funksjonsnedsettelse ikke blir så alene, men kan lære og bli inspirert av likemenn og kvinner.

2.2 UTVIKLINGSTREKK I GJØVIK

2.2.1 Folkehelseprofil for Gjøvik

Noen trekk fra Folkehelseprofil 2019 for Gjøvik, Folkehelseinstituttet:

- Andel barn (0-17) i Gjøvik som bor i lavinntektshusholdninger er høyere enn i landet som helhet.
- Andelen barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt, er høyere enn i landet som helhet.
- Frafallet i videregående skole er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Frafall er imidlertid en viktig folkehelseutfordring i hele landet.
- Andelen ungdomsskoleelever som oppgir at de er litt eller svært fornøyd med lokalmiljøet, er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået. Tallene er hentet fra Ungdata-undersøkelsen.
- Andelen gravide som røyker i begynnelsen av svangerskapet, er høyere enn i landet som helhet.

- Andelen i aldersgruppen 15-29 år som har psykiske symptomer og lidelser, er høyere enn i landet som helhet, vurdert etter data fra fastlege og legevakt

Familieøkonomi har mye å si for barns oppvekst, og i planarbeidet bør kommunen være spesielt oppmerksom på lavinntektsfamilier og andre utsatte familier. Barn som deltar i organisert aktivitet har ofte et lavere frafall fra videregående skole. En målrettet innsats for å få barn med på organisert aktivitet kan derfor gi bedre helse på sikt, noe som igjen bidrar til en samfunnsøkonomisk gevinst.

Et lokalsamfunn med gode og rimelige fritidstilbud og møteplasser for barn og unge kan bidra til å fremme gode relasjoner mellom barn og ungdom, og hindre at noen blir stående utenfor. Det kan bidra til å hjelpe ungdommer som faller fra tilbake i skole og jobb.

Det å vokse opp i nabolag/lokalsamfunn preget av fellesskap, sosial samhandling og varierte fritidsaktiviteter fremmer trivsel og helse blant barn og unge. Fritidstilbud som utformes slik at det blir tilgjengelig for alle kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller, og styrke barn og unges tilhørighet til lokalmiljøet.

2.2.2 Sykkelbyprosjektet

**Sykkelbyen
Gjøvik**

Gjøvik kommune har siden 2010 arbeidet systematisk med tilrettelegging for sykkelbruk i et prosjekt sammen med Statens vegvesen og Oppland fylkeskommune. Fra 2018 har prosjektet gått over til et varig samarbeid for økt sykkelbruk.

Relativt mange fysiske tilretteleggingstiltak er gjennomført. Videre er det iverksatt holdningsskapende tiltak. De siste årene har det vært økt fokus på sykkelparkering og elsykkelbruk. I fylkesvegprosjektene i Hans Mustads gate (2018-20) og Strandgata (2019-20) er tilrettelegging for sykkelbruk sentralt.

Sintef har i 2010, 2014 og 2018 gjennomført sykkelundersøkelser i flere «sykkelbyer» på Østlandet. Gjøvik har den laveste andelen sykkel av totalt antall reiser. Rundt 2 % av reisene i Gjøvik skjer med sykkel. De fleste har tilgang på sykkel, mange bruker dem i fritidssammenheng, men relativt få bruker sykkel til arbeid og daglige aktiviteter.

2.2.3 Innbyggerundersøkelsen 2019

Gjøvik kommune gjennomførte en digital innbyggerundersøkelse sommer 2019. Under gjengis noen resultater fra undersøkelsen. (Svarkategori var 1-6).

Tabell 1 viser utvalgte resultater fra gjennomført innbyggerundersøkelse 2019.

Spørsmål	Gjennomsnitt Gjøvik	Gjennomsnitt Norge
Hvor fornøyd var du med fritidstilbudet til ungdom?	4,5	4,6
Tilrettelegging for friluftsliv	4,6	4,6
Muligheter for å delta i idrett	4,7	4,7
Leke- og aktivitetsområder	4,2	3,9

2.3 STATLIGE FØRINGER

Ansvaret for idrett og fysisk aktivitet er delt på flere departementer:

- Idrett - Kulturdepartementet.
- Friluftsliv - Klima- og miljøverndepartementet.
- Folkehelse, helsefremmende og forebyggende arbeid - Helse- og omsorgsdepartementet.
- Aktivitet i skolen – Kunnskapsdepartementet.

2.3.1 Statlig idrettspolitik

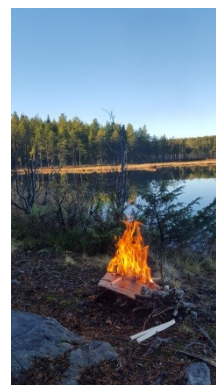
St.meld. nr. 26 (2011-2012) "Den norske idrettsmodellen", er grunnlaget for statlig engasjement på idrettsområdet. Staten har som mål å legge til rette for at flest mulig skal gis mulighet til å utøve idrett og fysisk aktivitet, men framhever et særskilt ansvar for barn og ungdom.

Idrett og fysisk aktivitet har en egen- og nytteverdi. Glede ved deltakelse, samt opplevelse av fellesskap er viktig for den enkelte, samtidig som idrettens nytteverdi er nær knyttet opp til helseperspektivet.

1 2017 leverte Strategiutvalget for idrett (et utvalg nedsatt av Kulturministeren i 2015) sin andre rapport «Den norske idrettsmodellen inn i en ny tid». Utvalgets første rapport kom i 2016 og het «Statlig idrettspolitik inn i en ny tid». Utvalgets mandat er å identifisere utfordringer på idrettsområdet, og utarbeide forslag til strategier som kan bidra til å løse disse utfordringene. Delrapport 1 er utvalgets hovedrapport. Den inneholder blant annet anbefalinger om idrettsmodellen, statlig anleggspolitik, lovfesting av daglig fysisk aktivitet i skolen, toppidrett, idrett og utdanning og inkludering av grupper med lav deltakelse i idretten. Delrapport 2 - er en tilleggsrapport og inneholder anbefalinger til norsk idrett.

2.3.2 Statlig friluftslivspolitik

Lov om friluftslivet (friluftsløven) (LOV-1957-06-28-16) ble sist endret med virkning fra 01.01 2018 (LOV-2017-05-11-26). Formålet med loven er å verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdsel, opphold m.m. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares og fremmes. Allemannsretten er sikret gjennom friluftsløven. Retten til fri ferdsel, opphold og aktivitet i utmark, utgjør fundamentet for våre friluftslivstradisjoner.

St.meld. nr. 18 (2015-2016) «Friluftsliv – Natur som kilde til helse og livskvalitet» ble godkjent av statsråd 11. mars 2016. Gjennom meldingen vil regjeringen bidra til at enda flere driver med friluftsliv, og får oppleve friluftsliv som en kilde til bedre helse og høyere livskvalitet. Meldingen omfatter tiltak og føringer innenfor både motivering og rekruttering til friluftsliv, og innenfor forvaltning av områder for friluftsliv. Regjeringen vil prioritere friluftsliv i nærmiljøet, slik at alle kan delta. Barn og unge er prioriterte målgrupper.

Satsingen på friluftsliv er sentalt i regjeringens folkehelsearbeid. Regjeringen vil at friluftsliv i nærmiljøet fortsatt skal prioriteres i den offentlige friluftslivsarbeidet. Friluftsliv i og ved byer og tettsteder skal prioriteres i tilskuddsordningene. Regjeringen vil samtidig forenkle friluftslivslovverket, og gjøre det lettere å forholde seg til reglene for ferdsel i utmark.

2.3.3 Statlig helsepolitikk

Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) av 01.01 2012 (LOV-2011-06-24-29) ble sist endret fra 01.07 2019 (LOV-2019-06-21-46). Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk somatisk sykdom, skade eller lidelse.

Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.

Regjeringen vil videreføre og videreutvikle et effektivt, systematisk og langsiktig folkehelsearbeid. En viktig del av dette er å skape et trykt samfunn og fremme helsevennlige valg. Særlig på noen områder ønsker regjeringen å forsterke innsatsen:

- Tidlig innsats for barn og unge.
- Forebygging av ensomhet.
- mindre sosiale helseforskjeller.

Det er bred enighet om store deler av folkehelsepolitikken, og det legger et godt grunnlag for et langsiktig arbeid. Dette fremgår av St.meld. nr. 19 (2018–2019), «Folkehelsemeldinga - Gode liv i eit trygt samfunn».

St.meld. nr. 13 (2018 – 2019) «Muligheter for alle – Fordeling og sosial bærekraft» tar opp ulikhet og lavinntekt i Norge i et internasjonalt perspektiv, arbeidsmarkedets og trygdeordningenes betydning for fordeling og muligheter, læring gjennom hele livet, ulikhet i helse, demokratisk og sosial deltagelse og erfaringer fra andre land om hva som kan være drivkrefter bak endring i inntektsfordeling. Meldingen presenterer også regjeringens innsats for å bidra til sosial bærekraft og motvirke ulikhet og konsekvenser av ulikhet.

2.3.4 Regjeringens handlingsplan for universell utforming

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet utgav i 2016 «Regjeringens handlingsplan for universell utforming 2015-2019». Her heter det i forordet: «Regjeringens visjon er et samfunn der alle kan delta. Et viktig virkemiddel for å oppnå dette er god tilgjengelighet og omgivelser som er trygge og praktiske å bruke. Universell utforming er en samfunnskvalitet med særlig betydning for personer med funksjonsnedsettelse. Det er et mål at samfunnet skal ha plass til alle uavhengig av funksjonsnedsettelse. Likeverd er også like muligheter til utdanning, arbeid og sosialt liv. For å oppnå dette trenger vi skoler, arbeidsplasser, transportmidler, uteområder og tekniske løsninger som flest mulig kan bruke».

2.3.5 Frivillighetspolitikk

St.meld. nr.10 (2018 – 2019) «Frivilligheita – sterk, sjølvstendig, mangfaldig – Den statlege frivillighetspolitikken» handler om den norske frivillighetskulturen. Innledningsvis heter det: «Utan ein sterk, sjølvstendig og mangfaldig frivillig sektor ville vi ikkje hatt det vi set mest pris på, nemleg eit demokrati prega av ytringsfridom der enkeltmenneske får bruke ressursane sine og oppleve meistring i samspel med og med omsorg for kvarandre.»

Frivilligheten selv skal realisere sine egne mål og sin egen innovasjonskraft. Gjennom enkle og ubyråkratiske tilskuddsordninger og åpen dialog skal politikken legge til rette for bred deltagelse, høy aktivitet og sterkt fellesskap.

2.3.6 Statlig kunnskapspolitikk

Statlig kunnskapspolitikk er i utgangspunktet regulert i «Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa» (opplæringslova, LOV-1998-07-17-61. Denne ble sist endret fra 01.08 2019 (LOV-2019-06-21-60).

I forskrift til «opplæringslova», § 1–1a. «Rett til fysisk aktivitet» heter det: *«Elevar på 5.-7. årstrinn skal jamleg ha fysisk aktivitet utanom kroppsøvningsfaget. Tilsaman skal dette utgjere 76 timar innanfor 5.-7. årstrinn, jf. fag- og timefordelinga.*

Den fysiske aktiviteten skal tilretteleggjast slik at alle elevar, utan omsyn til funksjonsnivå, kan oppleve glede, meistring, fellesskap og variasjon i skoledagen.»

I Lov om barnehager (Barnehageloven, LOV-2005-06-17-64) heter det i § 2, «Barnehagens innhold»: *”Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser”.*

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet «Rammeplan for barnehagen», en forskrift til «barnehageloven», som trådte i kraft 01.08 2017. Denne fastsetter utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver. Her heter det blant annet:

- Barnehagens fysiske miljø skal være trygt og utfordrende og gi barna allsidige bevegelseserfaringer.
- Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse.
- Barna skal inkluderes i aktiviteter der de kan få være i bevegelse, lek og sosial samhandling og oppleve motivasjon og mestring ut fra egne forutsetninger.
- Gjennom arbeid med kropp, bevegelse, mat og helse skal barnehagen bidra til at barna:
 - opplever trivsel, glede og mestring ved allsidige bevegelseserfaringer, inne og ute, året rundt.
 - blir kjent med egne behov, får kjennskap til menneskekroppen og utvikler gode vaner for hygiene og et variert kosthold.
 - videreutvikler motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper.
 - opplever å vurdere og mestre risikofyllt lek gjennom kroppslige utfordringer.

2.3.7 Andre statlige føringer

- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven, LOV-2008-06-27-71).
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging (Forskrift 1995-09-20-4146).
- T2/08 Om barn og planlegging, Regjeringen.no.
- Barn og unge og planlegging etter plan- og bygningsloven, temaveileder, Miljøverndepartementet.
<https://www.regjeringen.no/contentassets/bccd028e3b494d2fa8c6840851f2f2/t-1513.pdf>

- Sykkel og gange, Regjeringen.no. <https://www.regjeringen.no/no/sub/stedsutvikling/ny-emner-og-eksempler/sykkeltrafikk/id612408/>

2.4 REGIONALE OG FYLKESKOMMUNALE FØRINGER

- **Regional plan for folkehelse 2018-2022, Oppland fylkeskommune.**
Regional plan for folkehelse 2018-2022 og handlingsprogram for de to første årene, 2018-2019, ble vedtatt av Fylkestinget 12.juni 2018. Visjonen for folkehelsearbeidet er En samfunnsutvikling som fremmer trivsel, god livskvalitet og god folkehelse for alle.
Fire hovedmål. Det skal være opplagt i Oppland:
 - Med folkehelse på dagsorden.
 - At alle har god psykisk helse, trivsel og livskvalitet.
 - At alle er med.
 - At det skal være enkelt å velge sunt for all.
- **Strategiplan for idrett, Oppland fylkeskommune 2012.**
Hovedmål: *Hovedmålsetningen med Oppland fylkeskommunes strategiplan for idrett er å styrke Oppland som idrettsregion.*

2.5 KOMMUNALE OVERORDNEDE FØRINGER

2.5.1 Langtidsplan 2018, «Gjøvik inn i fremtida», Kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanen gir det overordnede og helhetlige plangrunnlaget for kommunal virksomhet, med langsiktige mål, strategier og prioriteringer for utvikling. Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for styring og utvikling av Gjøvik som lokalsamfunn og som kommune. Den skal tillegges stor vekt innen all kommunal virksomhet og planlegging. Kommunens ulike sektorer forutsettes å følge opp kommuneplanens visjon, prioriteringer, mål og strategier gjennom sin styring og utvikling av egne tjenester.

Visjon:

UNIVERSITETSBYEN GJØVIK – ledende i bærekraftig vekst og utvikling!

Folkehelse og inkludering:

Mål for innsats: «Gjøvik skal drive en samfunnsutvikling som fremmer god folkehelse!»

Strategier for målrettet tiltaksoppfølging

1. Utarbeide et langsiktig og kunnskapsbasert tiltaksgrunnlag – med oversikt over befolkningens helse og påvirkningsfaktorer, og identifisere utfordringer som krever innsats.
2. Støtte og bidra til at enkeltpersoner og grupper av befolkningen selv tar ansvar for egen helse, med formidling av kunnskap for å skape bevissthet og engasjement rundt temaet.
3. Gi barn og unge i barnehager og skoler gode kostholdsvaner, mulighet for friluftsliv og fysisk aktivitet – og samt gi oppmerksomhet rundt psykisk helse blant barn og unge.

4. Sørge for at alle innvandrere og flyktninger får boligtilbud fordelt på flere steder i kommunen, jobbmuligheter og kunnskap om norsk samfunnsliv, herunder tidlig og god språkopplæring – både for barn og voksne, slik at de blir selvhjulpne.
5. Etablere ordninger rundt tilflyttere, både utenlandske og norske, slik at de trives og integreres i gjøviksamfunnet – og deltar som ressurser i lokalt kultur- og samfunnsliv.
6. Utvikle møteplasser og fora for å fremme samhandling på tvers av sektorer og kulturer.
7. Støtte opp under frivillig aktivitet og engasjement som fremmer bedre folkehelse.
8. Sikre at alle tjenester tar hensyn til folkehelseperspektivet i sin virksomhet – og gjennomfører helsefremmende og inkluderende tiltak – i samarbeid med organisasjoner og andre frivillige ressurser.

Idrett, kultur og frivillighet:

Mål for innsats: «Gjøvik skal stimulere til videreutvikling av idrett, kulturliv og frivillig engasjement!»

Strategier for målrettet tiltaksoppfølging (utdrag)

1. Etablere gode rammevilkår for idrett og friluftsliv, både for de som vil drive konkurranseidrett på høyt nivå, breddeidrett – og for mosjon og folkehelse.
2. Legge til rette for å opprettholde og styrke frivillighet – lokalt for og mellom enkeltpersoner, lag og foreninger - og for samhandling rundt kommunens tjenester og tilbud.
3. Støtte initiativ og virksomhet som stimulerer frivillig arbeid i sin alminnelighet, spesielt arbeidet innenfor organisasjonsliv på kulturområdet, herunder også idrett.
4. Bidra til at generasjonene møtes og deltar i felles aktiviteter - og i den forbindelse utfordre ungdommen til mer frivillig arbeid, med vekt på hverdagsaktivitet og møteplasser for lek og sosial kontakt.
5. Bruke idrett-, kunst, kulturliv, frivillighet og dugnadsånd i profilering av kommunen, for tilflytting og for integrering av innflyttere og enkeltpersoner i lokalsamfunnet.

2.5.2 Andre kommunale planer og føringer

- Folkehelseoversikt for Gjøvik kommune (oppdatert 2018):
 - Synliggjør følgende hovedutfordringer:
 - Psykisk helse og rus
 - Sosiale helseforskjeller
 - Frafall i videregående skole
 - Inaktivitet
 - Prioriterte satsningsområder var:
 - Utjevne sosiale helseforskjeller
 - Tilrettelegging for fysisk aktivitet og møteplasser i nærmiljøene.
 - Bedre integrering og inkludering.
 - Økt foreldrekompetanse
- Plan for utvikling av Gjøvik som universitets- og studentby
- Kommunedelplan for klima 2018-2022
- Helse- og omsorgsplan 2025

- Frivilligmelding 2014, med tiltaksplan frivilligmelding 2019-2022
- Byvisjon Gjøvik 2030 – ATP Gjøvik
 - Gatebruksplan for Gjøvik sentrum
- Trafikksikkerhetsplan 2016-2017
- Plan for hovednett for sykkel, vedtatt 17.12.2015
- Ungdomspolitisk strategi 2015 – 2018

Utsikt fra skiløypa. Foto: Eivind Molde

KAPITTEL 3 HOVEDMÅL OG INNSATSOMRÅDER

3.1 HOVEDMÅL

3.1.1 Visjon:

«Aktiv i Gjøvik»

3.1.2 Overordnet målsetning

Etablere gode rammevilkår for idrett og friluftsliv, både for de som vil drive konkurranseidrett på høyt nivå, breddeidrett – og for mosjon og folkehelse.

3.1.3 Innsatsområder

For kommende planperiode prioriteres følgende innsatsområder:

1. Tilrettelegge for fysisk aktivitet i nærmiljø.
2. Tilrettelegge for friluftsliv og naturopplevelser.
3. Fremme folkehelse og utjevne forskjeller.
4. Tilrettelegge for breddeidrett.
5. Tilrettelegge for studentidrett.
6. Tilrettelegge for toppidrett.
7. Anleggsutvikling

3.2 MÅL OG STRATEGIER FOR DE ENKELTE INNSATSOMRÅDER

3.2.1 Tilrettelegge for fysisk aktivitet i nærmiljøet

Utfordringer

- Samfunnet har gjennomgått store endringer med hensyn til daglig fysisk aktivitet. De fleste kan nå, om de ønsker, velge en stillesittende livsstil. Hverdagens gjøremål kan utføres uten fysiske anstrengelser av betydning. Innaktivitet er en samfunnsutfordring. Undersøkelser viser at overvekt er i dag det normale.
- En rekke norske og utenlandske undersøkelser viser en utvikling der barn er mindre fysisk aktive enn før.
- Flere personer med høy utdanning enn lav utdanning oppfyller anbefalingene for fysisk aktivitet.

Mål

Alle skal ha mulighet for fysisk aktivitet i sitt nærområde.

Strategier

1. Ha tilgjengelige aktivitetsanlegg ved skoler, barnehager og boligområder.
2. Opprettholde og utvikle sammenhengende grønne korridorer i sentrale boligområder.
3. Sikre arealer og utvikle parker og friområder i sentrumsområdene.
4. Alle grupper med særskilt behov skal ha muligheter til å delta på aktiviteter.

Tiltak

1. Skoler og barnehager skal bruke skog og nærmiljø aktivt.
2. Nærstier skal merkes og skiltes.
3. Det skal settes ut benker ved stier/turveger.
4. Trygghetsskapende belysning, sykkelstativ og toalett
5. Trafikksikkert nærmiljø med gang- og sykkelveger som strøs og brøytes

3.2.2 Tilrettelegge for friluftsliv og naturopplevelser.

Utfordringer

- Inaktivitet og overvekt er en utfordring.
- Svømmedyktigheten er synkende.
- Friluftsliv er den vanligste formen for fysisk aktivitet i Norge.
- Egenorgansert fysisk aktivitet som friluftsliv når ofte grupper som den organiserte idretten ikke når.
- Grøntområder er viktige helsefremmende faktorer som man bør ta hensyn til i all planlegging.

Mål

Friluftsliv for alle.

Strategier

1. Verne friluftslivets naturgrunnlag og sikre allmenhetens rett til ferdsel, opphold m.m. i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet bevares.
2. Friluftsliv i og ved byen og tettstedene skal prioriteres i tilskuddsordninger.
3. Bruke Rambekk Miljøskole.
4. Opprettholde god svømmeundervisning i skolen.
5. Støtte prosjekter rettet mot friluftsliv og naturopplevelser.
6. Barnehager og skoler skal ha sommer- og vinteraktivitets-dager ute i naturen.
7. Kommunen må skape gode forutsetninger for å gjøre det lettere å ta personlig helseansvar. Helsegevinsten ved fysisk aktivitet skal bevisstgjøres gjennom opplysning, veiledning og motivasjonstiltak.

Tiltak

1. Tilrettelegge for tur- og sykkelstier/skiløyper og nærmiljøanlegg i nærhet til skoler og boligområder.
2. Merke, drifte og vedlikeholde tur-/ sykkelstier og skiløyper i hele kommunen.

3.2.3 Fremme folkehelse og utjevne forskjeller.

Utfordringer

- De med høy utdanning og høy inntekt er overrepresentert blant de aktive.
- Sosiale helseforskjeller er fortsatt en stor folkehelseutfordring, og målsettingen om reduksjon er ikke oppnådd. Målt i utdanning er forskjellene økende. Kvinner og menn med kort utdanning er i dag forventet å leve mellom fem og seks år kortere enn de med lang utdanning, og forskjellene gjelder for alle aldersgrupper.

Turkart på Øverby

- Fysisk inaktivitet fører til overvekt og sykdomsutvikling, og dette er i ferd med å bli et stort helseproblem.
- Aktiviteter og turmuligheter er ikke kjent for kommunens innbyggere.

Mål

Kommunens innbyggere skal være aktive hele livet.

Strategier

1. Kommunen skal bidra til å bedre folkehelse og utjevne sosiale forskjeller.
2. Det skal sikres et tverrfaglig samarbeid for et helhetlig aktivitetstilbud i Gjøvik. Samarbeidet må inkludere offentlige etater, kommunale tjenesteområder, bedrifter og lag/foreninger
3. Kommunen må skape gode forutsetninger for å gjøre det lettere å ta et personlig helseansvar. Helsegevinsten ved fysisk aktivitet skal bevisstgjøres gjennom opplysning, veiledning og motivasjonstiltak.
4. Det skal settes fokus på lavterskeltilbud for alle.
5. Utfordre de frivillige organisasjonene til å utvikle tilbud som åpne haller/gymsaler, flere nærmiljøanlegg, og flere tilbud for de uorganiserte.

Tiltak

1. Oppfordre elevene til å gå til skolen.
2. Tilby et El-Bysykelopplegg.
3. Etablere en belønningsordning for grønn mobilitet.
4. Bruke Frisklivssentralen aktivt.
5. Tilrettelegge skoler, arbeidsplasser, transportmidler, uteområder og tekniske løsninger som flest mulig kan bruke.
6. Gjøre utstyrssentralen mer synlig.
7. Etablere en digital plattform som informerer om mulige tilbud, aktiviteter og turmuligheter.

3.2.4 Tilrettelegge for breddeidrett.

Med breddeidrett menes i denne planen fysisk aktivitet og idrett i regi av et idrettslag (medlem av Norges idrettsforbund). Toppidrett omtales i pt. 3.2.6

Utfordringer

- Det er en klar nedgang gjennom tenårene i hvor mange som er aktive, særlig etter 9. trinn. Nedgangen i deltakelse er større for jenter enn for gutter, og for jenter er det en halvering i andelen aktive fra 14- til 17-års alder.
- Personer med funksjonsnedsettelser er mindre aktive enn funksjonsfriske.
- Utfordringen med økonomi kan være en barriere for barn og unges deltagelse i idrett. Barn og unge blir ekskludert fra å delta i idrett fordi flere idretter har utviklet en kultur med høye kostnader
- Ungdom fra høyere sosiale lag trener i gjennomsnitt mer enn 50 prosent flere ganger i måneden enn ungdom fra lavere sosiale lag.
- Ungdom med innvandrerbakgrunn er klart underrepresentert blant de som deltar i ungdomsidretten.
- For tidlig spesialisering og stort press på å være best, gjør at mange flykter fra idretten.

Mål

1. Mange idrettslag med mange medlemmer i alle aldre, og fra alle samfunnslag.
2. Alle grupper med særskilte behov skal ha muligheter til å delta på aktiviteter.

Strategier

1. Leiepriser i kommunalt eide eller driftede idrettsanlegg, herunder også Gjøvik fjellhall, skal fastsettes med utgangspunkt i areal, kvalitet, driftskostnad og kapasitet pr. flate. Det er en ambisjon å holde leiepriser på et rimelig nivå.
2. Ha forutsigbare rammebetingelser for lag og foreninger generelt.
3. Arbeide for økt idrettsaktivitet sammen med Gjøvik idrettsråd.
4. Tilby tilrettelagte gruppetilbud der idrettslag ikke har egne tilbud. Motivere lag til å inkludere medlemmer med bistandsbehov.
5. Integrere fremmedkulturelle i kommunens lag og foreningsliv.

Tiltak

1. Delta på møter i Gjøvik Idrettsråd. Involvere Gjøvik idrettsråd i alle saker med betydning for idretten i kommunen.
2. Arrangere årlig(e) møter med alle idrettslag med ulike temaer.
3. Sammen med Gjøvik Idrettsråd vurdere strategiske tilskuddsordninger for idrettslag (LAM-milder).
4. Oppfordre idrettslag til å starte allidrettsskole for barn og unge, og/eller etablere uorganiserte tilbud - «Idrett for moroskyld».

3.2.5 Tilrettelegge for studentidrett

Med studentidrett menes i denne planen fysisk aktivitet og idrett for studenter på Gjøvik (NTNU og Fagskolen Innlandet).

Utfordringer

- NTNU, Fagskolen og SIT har fokus på studentvelferd, herunder idrett og fysisk aktivitet for studentene. Det er en utfordring å tilby studentidretten tilstrekkelig med treningstimer i idrettshaller- og anlegg.
- Informasjon om tilbud i Gjøvik.

Mål

Ha fysisk aktive og friske studenter.

Strategier

1. Etablere et godt samarbeid med NTNUI Gjøvik (studentenes idrettslag).
2. Delta på NTNUs aktivitetsdag under høstens fadderuke, og informere om idrettens tilbud i kommunen.
3. Samarbeide med SIT/NTNU om utvikling av idrettsarenaer på Campus/Kallerudområdet.

Tiltak

1. Faste møter mellom kommunen og NTNUI Gjøvik to ganger i året, sammen med idrettsrådet.
2. Brukermøte i idrettshallene rundt søknad om treningstid.
3. Prioritere studentene i fordeling av treningstimer.

3.2.6 Tilrettelegge for toppidrett.

Toppidrett eller eliteidrett er begrep som nyttes for all konkurranseidrett som tilhører det høyeste nivået internasjonalt. For noen vil også det høyeste nivået nasjonalt kvalifisere som toppidrett. Begrepet brukes også for de utøverne som trener systematisk og målrettet på en slik måte at det ligger til rette for å nå dette høyeste nivået. (Wikipedia)

Utfordringer

- Dialog og samarbeid: Det er viktig å ikke bare ha fokus på eget idrettslag, egen by eller egen kommune når tema er utvikling av toppidrettsutøvere og toppidrettsmiljøer. Det er lite dialog og samarbeid mellom idrettslagene om dette tema. Enda mindre dialog er det på tvers av kommunegrenser.
- Behov for et kunnskapsløft: Utvikling av toppidrettsutøvere og -lag er en langsiktig og krevende oppgave. Utøveren / laget blir påvirket av mange aktører, f.eks. utøveren selv og lagkamerater, foreldre, skole, og trenere og ledere i idrettslaget. Manglende kunnskap og forståelse blant de ulike aktørene kan være et hinder for god idrettslig utvikling.
- Utflytting: Gode idrettsutøvere flytter ut av kommunen før eller rett etter videregående skole.
- Økonomi: Toppidrettssatsing har en kostnad. Det er viktig med god økonomistyring for ikke å bli fristet til å «bruke penger man ikke har». Men samtidig er det et faktum at sportslig satsing har en prislapp, og at det er en utfordring for idretten å skaffe inntekter til slik satsning.
- Anlegg: Generelt kan mangel på tilgjengelige anlegg, treningsfasiliteter være en utfordring.

Mål

1. Gjøvik skal bli kjent utenfor kommunens grenser som en by med fokus på idrett.
2. Entusiasme og begeistring skal skape en lokal identitet knyttet til idrettsprestasjoner.
3. Lokale, unge, lovende utøvere skal stimuleres og motiveres til videre satsning mot toppidrettsprestasjoner.

Strategier

1. Styrke lokale klubbmiljøer som vil løfte frem lokale toppidrettsutøvere gjennom samarbeid, samhandling og kunnskapsdeling.
2. Spre kunnskap om eksisterende toppidrettstilbud ved Gjøvik videregående skole.
3. Benytte toppidrettsprofiler med lokal tilknytning som inspirasjonskilde for lokale, unge og lovende utøvere.
4. Være en synlig støttespiller for idrettslag med lag på toppidrettsnivå.
5. Det kan inngås samarbeidsavtaler (sponsoravtaler) med yngre individuelle utøvere med spesielt høye prestasjoner innen sin idrett. Øvre aldersgrense 21 år.
6. Tildele idrettsstipend i henhold til vedtatte vedtekter, til unge utøvere 16-19 år, lag- og individuelle idretter.
7. Bidra til god tilgang på anlegg for trening og konkurranser til en forutsigbar og rettferdig kostnad.
8. Motivere lag og foreninger til å påta seg store idrettsarrangementer.

Tiltak

1. Gjøvik kommune inviterer til 2 møter med tema toppidrett hvert år. Gjennom disse møtene kan det komme opp tiltak kommunen kan bidra på/støtte opp under.
2. Arrangere inspirasjons- og kompetansehevingssamlinger i tråd med vedtatte kriterier for inspirasjons- og utviklingsmidler. Kriteriene følger plandokumentet som vedlegg.

3. Inngå samarbeidsavtaler med idrettslag med lag på toppidrettsnivå i tråd med vedtatte kriterier for inspirasjons- og utviklingsmidler. Kriteriene følger plandokumentet som vedlegg.
4. Årlig dele ut idrettstipend.
Egne kriterier følger plandokumentet som vedlegg.
5. Vurderes å yte et anleggsbidrag (tilskudd) til idrettslag som er kvalifisert til samarbeidsavtale med Gjøvik kommune om toppidrett, for å redusere anleggskostnad dersom disse har høye anleggskostnader for trening senior.
6. Tilskudd til større arrangementer (definert under) som vil skape stor interesse og engasjement blant Gjøviks innbyggere, og/eller ønsket nasjonal interesse. Størrelse og omfang på det kommunale bidraget og engasjementet skal avklares i hvert enkelt tilfelle gjennom politiske vedtak i utvalget som har ansvar for idrett.
Store arrangementer defineres i denne sammenheng som mesterskap, Norges cup eller et arrangement med internasjonal deltagelse.

3.2.7 Anlegg og områder

Utfordringer

- I overkant av 300 ulike anlegg innen idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet dekker det meste av befolkningens behov for allsidig fysisk aktivitet og opplevelser. I tillegg kommer alle tilgjengelige natur- og grøntområder som ikke har noen spesiell form for tilrettelegging, men som er viktige arenaer for friluftsliv og naturopplevelse. Allikevel er det underdekning på enkelte anleggstyper i Gjøvik. Det er idretter som har få utøvere, men som allikevel krever dyre anlegg, slik som hopp, skøyter, skiskyting, tennis og motorsport. Disse idrettene har utøvere fra ulike lag og kommuner.
- Samfunnsendringer har gjort det mulig å leve et innaktivt liv. Det er frafall fra den organiserte idretten. I Gjøvik har det de siste årene blitt bygd mange nærmiljøanlegg. Det er imidlertid fortsatt behov for flere åpne, gratis treningsanlegg/aktivitetsanlegg som kan aktivisere barn, unge og voksne.
- Vedlikehold av idretts- og nærmiljøanlegg er viktig. Vedlikehold koster både tid og penger, og er en utfordring både for kommune og idrettslag.

Mål

1. Gjøvik kommune og idrettslag med egne anlegg skal tilby gode og tilgjengelige idrettshaller/-arenaer/-baner (sommer og vinter), til en forutsigbar, rettferdig og fornuftig leiekostnad/driftskostnad.
2. Det skal etableres nye nærmiljøanlegg i hele kommunen, rettet mot folk i alle aldre.

Strategier

1. Gjøvikregionen skal samarbeide om de store regionale anleggene i framtiden.
2. Gjøvik kommune skal sette fokus på utvikling av eksisterende og nye idrettsanlegg.
3. Gjøvik kommune skal være en pådriver for etablering av nærmiljøanlegg. Anleggene skal primært plasseres i tilknytning til boligområder, og/eller ved skolenes/ barnehagenes uteanlegg. Samtidig må de mange kommunale nærmiljøanleggene som er bygd vurderes saneres/vedlikeholdes.
4. Gjøvik kommune skal bistå idretten slik at det totale anleggstilbudet i kommunen kompletteres. Kommunen kan bistå med hjelp og veiledning ved søknad om spillemidler.
5. Gjøvik kommune skal ha system for forskuttering av spillemidler og forskuttering av statlig mva-kompensasjon for bygging av idrettsanlegg.

6. Utvikle/opprettholde kommunale tjenester som letter hverdagen for private anleggseiere i Gjøvik og gir anleggene en bedre standard.
7. Universell utforming skal vektlegges ved bygging og rehabilitering av idrettsanlegg.
8. Det skal settes fokus på miljøkrav ved bygging av nye idrettsanlegg og rehabilitering av eksisterende anlegg.
9. Arbeidet med å sikre grønne sammenhengende korridorer og turdrag skal fortsette. Sammen med gang- og sykkelveier skal det gis god og trafikktrygg adkomst fra boligområdene og direkte til utmark og vassdrag, eller gis muligheter for forbindelser fram til disse områdene.
10. Boligområder, næringsområder, idrettsanlegg, skoler og barnehager skal knyttes sammen via gang- og sykkelveier. Denne strukturen skal sikre nettverket og kommunikasjonen mellom de ulike byområdene.
11. Allmennheten skal sikres adkomst til strandsonen langs Mjøsa og andre vassdrag.
12. Det skal etableres arealer for lek og opphold (grønne områder) i forbindelse med alle nye boligområder.
13. Gjøvik skal ha et hovedsykkelvegnett og sykkelparkeringsplasser som gjør sykkel til et attraktivt transportmiddel.
14. Turstier og skiløyper skal sikres mot inngrep og nedbygging, og det skal i tillegg tilrettelegges for gode turmuligheter.
15. Samarbeid, samskaping og brukermedvirkning skal være et bærende prinsipp ved bygging og drift av idrettsanlegg.
16. I løpet av planperioden skal det i gjennomsnitt fremmes 20 spillemiddelsøknader årlig, fordelt på nærmiljøanlegg, rehabilitering og nye anlegg.

Tiltak

- Egen tiltaksoversikt for nærmiljø og idrettsanlegg i kapittel 4.

Klatrenett i Skateparken

VEDLEGG:

INSPIRASJONS- OG UTVIKLINGSMIDLER - IDRETT

Formålet med ordningen er å være et supplement for kommunens klubbmiljøene og enkeltutøvere på veien mot toppidrettsprestasjoner, gjennom:

1. Inspirasjons- og kompetansehevingstiltak.
2. Samarbeidsavtaler med lag på toppidrettsnivå.

Kriterier for bruk av midler til inspirasjons- og kompetansehevingstiltak

Midlene skal i hovedsak brukes til å innhente toppidrettsutøvere som foredragsholdere eller instruktører for å skape innhold i inspirasjon- og kompetansehevingssamlinger med Gjøvik kommune som arrangør. Om nødvendig brukes noe av midlene til gjennomføringen av samlingen, herunder leie av lokale, etc.

- Samlingene er primært for ungdomsutøvere. Om det er tilgjengelige midler kan det også gjennomføres tiltak rettet mot trenere og ledere i klubbmiljøene.
- Toppidrettsutøverne skal ha en lokal forankring med den hensikt å forsterke og fremheve lokale forbilder for deltakerne.

- Aktuelle temaer kan være «Utviklingstrapp fra ungdom til senior», kosthold og søvn, «forventnings- og prestasjonspress», og utviklingskultur.
- Det skal legges til rette for at samlingene skal kunne brukes i markedsføring av Gjøvik kommunes bidrag til toppidretten.

Kriterier for samarbeidsavtaler lagidretter.

Gjøvik kommune kan inngå samarbeidsavtale med idrettslag som hevder seg nasjonalt i lagidretter på seniornivå, får mye positiv medieomtale og som promoterer Gjøvik på en positiv måte.

Av tabellen under fremgår hvilke nivå laget må befinne seg på dersom Gjøvik kommune skal vurdere å inngå en samarbeidsavtale med idrettslaget. Tabellen tar utgangspunkt i de ulike idretters utbredelse og nivå i Norge. I tabellen synliggjøres de mest aktuelle lagidretter i dag. For andre idretter må nivå vurderes med utgangspunkt i denne tabellen. Videre stipuleres øvre grense for et eventuelt kommunalt engasjement. Det presiseres at oversikten er veiledende, og at det kommunale engasjementet må avklares gjennom politiske vedtak i hvert enkelt tilfelle. Det er det utvalg som behandler idrettssaker som fatter slike vedtak.

<i>Idrett</i>	<i>Nivå</i>	<i>Økonomisk avgrensning</i>
Fotball	Herrer: • Spill i Eliteserien (Nivå 1) • Spill i Obosligaen (Nivå 2) • PostNord ligaen (Nivå 3) Damer: • Toppserien (Nivå 1) • 1. div. (Nivå 2)	Flerårig avtale, inntil kr. 300.000,- Flerårig avtale, inntil kr. 200.000,- To-årig avtale, inntil kr. 100.000,- Flerårig avtale, inntil kr. 300.000,- To-årig avtale, inntil kr. 100.000,-
Ishockey	• Spill i Get-ligaen (Nivå 1) • Spill i 1. div. (Nivå 2)	Flerårig avtale, inntil kr. 300.000,- Ett-årig avtale, inntil kr. 150.000,-
Håndball	• Spill Eliteserie (Nivå 1) • Spill 1. div. (Nivå 2)	Flerårig avtale, inntil kr. 300.000,- Ettårig avtale, inntil kr. 150.000,-
Amerikansk fotball	Spill i toppserie (nivå 1)	Ett-årig avtale, Inntil kr. 100.000,-
Innebandy	Spill i toppserie (nivå 1)	Ett-årig avtale, Inntil kr. 100.000,-

Fastland. Foto: Halvor Bjaaland

KRITERIER FOR IDRETTSSTIPEND I GJØVIK KOMMUNE

Kriterier vedtatt av Utvalget for kultur, miljø og næring den 27.11.08, med endring vedtatt av Utvalget for kultur, miljø og næring 10.3.2011, Utvalg for Kultur og idrett 31.1.2013, Utvalg Kultur og Teknisk 18.10.2016, noe justert ved behandling av plan for Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2020-2023 og Utvalg Kultur og Teknisk 17.09.2020.

Formål:

Gjøvik kommune ønsker å medvirke til stimulering og videreutvikling av unge lokale idrettsutøvere. Kommunens idrettsstipend skal gis på bakgrunn av idrettslig ferdighet, og skal være en motivasjon til videre satsing.

Hvem skal få stipend?

Gjøvik kommunes idrettstipend kan tildeles:

- Utøvere i individuelle idretter og enkeltutøvere i lagidretter 16-19 år (fyller 16 år eller 19 år tildelingsåret).
- Enkelt lag i lagidretter som konkurrerer på juniornivå.
- Trenere, dommere eller leder opp til fylte 19 år.

Utøver skal være oppvokst i, bosatt i og/eller representere et idrettslag/- klubb i Gjøvik kommune i tildelingsåret, og gjennom sine idrettslige resultater og holdninger promotere Gjøvik på en god måte. Utøveren må holde et høyt nasjonalt nivå, gjennom plasseringer blant de 10 beste i Norgesmesterskap eller tilsvarende.

En utøver, trener, dommer, leder eller et lag kan kun motta idrettsstipendet en gang. I utgangspunktet ønsker Gjøvik kommune å dele ut en pris hvert år, men det gis også mulighet for at idrettsstipendet kan deles på flere. Da skal det fortrinnsvis fordeles et idrettsstipend for hvert kjønn.

Fremming av kandidater til stipend.

Forslag til kandidater til idrettsstipendet kan komme fra alle innbyggere i Gjøvik kommune.

Søknad med plan for bruk av midlene.

Stipendet skal fortrinnsvis brukes til utgifter ved treningssamlinger/konkurranser og utstyr som utøveren har brukt for å utøve sin idrett.

Ved søknad om stipend skal det legges ved en dokumentasjon / plan for bruk av idrettsstipendet. Hva skal stipendet brukes til?

Rapport

I etterkant av utdelingen av idrettsstipendet må utøveren levere en liten rapport på hva pengene har blitt brukt til. Denne rapporten skal leveres innen 1 år etter utdeling.

Idrettsstipendjury

Utvalg Kultur og Teknisk, utvidet med leder av Gjøvik Idrettsråd, eller annen representant fra idrettsrådets styre.

Søknadsfrist

Administrasjonen setter en søknadsfrist tilpasset tidspunkt for utdeling, og med tid til jurymøte i forkant.

KAPITTEL 4. TILTAK, ANLEGG OG OMRÅDER

Målrettet utbygging og rehabilitering av idrettsanlegg er viktig. Planen skal bidra til at prioriteringer ikke blir foretatt ut fra kortsiktige behov og særinteresser, men blir sett i et lengre perspektiv.

Enkelte idretter har behov for nyanlegg. I hovedsak har vi imidlertid de idrettsanlegg som er nødvendig for å kunne gi innbyggerne i Gjøvik allsidige utfordringer og muligheter. Det må imidlertid investeres betydelige midler i fornyelse/rehabilitering.

I dialog med idretten er det kartlagt noen udekkede behov og ønsker. På møte med idretten 15.5.19 fremkom flg. Nye Behov/ønsker:

- Flere treningsflater for fotball.
- Godkjent OBOS-liga anlegg (er ikke tatt inn som prosjekt).
- Rehabilitering av eksisterende kunstgressbaner (Vind IL, Vardal IF)
- Ny ishall.
- Basistreningshall, turnhall, anlegg for grunntrening.
- Utvikling av Hovdebakken, lys, skiheis, klubbhus.
- Utvikling av Gjøvik tennisanlegg på Hovde: padelbane, rehab. Klubbhus.
- Ridebane / ridehall.

Tennisbane på Fastland

Mulig anleggsutbygging som vil dekke disse behovene er tatt inn i oversikt over uprioritert langtidsplan, pt. 4.2.2..

4.1 PRIORITERT HANDLINGSPLAN FOR 2023

I dette kapittelet presenteres prioriterte handlingsplaner. Disse handlingsplanene rulleres hvert år for å fange opp de aktuelle prosjektene som er klare for søknad om spillemidler.

4.1.1 Nærmiljøanlegg

Handlingsprogram 2023

Tabell 3 viser handlingsprogram for nærmiljøanlegg for perioden 2023. De nummererte anleggene er prioritert av kommunestyret.

Tabell 2. Handlingsplan for utbygging av nærmiljøanlegg 2023.

Pri.	Anlegg/tilrettelegging	Sted, anleggseier	Kostnad (Hele 1000 kr.)	Spillemidler (Hele 1000 kr.)
1.	Turvei og lys	Bassengparken, Gjøvik kommune	832	416
2.	Gressbane og lys	Biri barne- og ungdomsskole, Gjøvik kommune	925	462
3.	Basketballbane og lys	Biri barne- og ungdomsskole, Gjøvik kommune	775	387
4.	Sandvolleyballbane og lys	Biri barne- og ungdomsskole, Gjøvik kommune	600	300
5.	Trimpark og lys	Biri barne- og ungdomsskole, Gjøvik kommune	762	300
6.	Ballbinge	FAU ved Lundstein skole	656	300
7.	Klatrepyramide	FAU ved Lundstein skole	875	300

4.1.2 Idretts- og friluftsanlegg

Handlingsprogram for idretts- og friluftsanlegg 2023. Tabell 3 viser handlingsprogrammet for idretts- og friluftsanlegg for perioden 2023. Anleggene er prioritert av kommunestyret.

Tabell 3 Handlingsplan for idretts- og friluftsanlegg 2023.

Pri.	Anlegg/tilrettelegging	Sted, anleggseier	Kostnad (Hele 1000 kr.)	Spillemidler (Hele 1000 kr.)
1.	Bandybane/kunstisbane	Gjøvik stadion, Gjøvik kommune	29 982	9 994
2.	Rehab. fasade (øst)	Tennishallen, Gjøvik tennisklubb	920	313
3.	O-kart	Øverby-Bergsmarka, Gjø-ward o-lag	541	180
4.	Klubbhus, lager og sanitæranlegg	Elvedalen motorsenter, KNA Oppland	5 074	1 691
5.	Rehab. svømmehall	Gjøvik svømmehall, Gjøvik kommune	165 000	24 200
6.	Skibru	Ålstadelva i Vardal, Gjøvik kommune	2 009	500
7.	Toalettbygg	Fredvika, Gjøvik kommune	1 837	613
8.	Turpadleanlegg	Fredvika, Gjøvik kommune	328	109
9.	Skiløype	Biri Øverbygd, Gjøvik kommune	1 678	839
10.	Rehabilitering kunstgressbane	Vind idrettspark, Vind IL	4 375	1 000
11.	Rehabilitering skiheis	Hovdebakken, Gjøvik skiklubb	7 624	1 000
12.	Lys ny del lysløype	Biri IL	152	50
13.	Rehab. skiløypetraseer og nye deler	Østbyhøgda, Vind IL	394	188
14.	Utendørs ridebane	Biri travbane, Gjøvik rideklubb	1 489	496
15.	Rehabilitering klubbhus	Vardal idrettspark, Vardal IF	5 955	1 800
16.	Toalettbygg	Dagsturhytta Innlandet, Gjøvik kommune	413	138
17.	Liten aktivitetspark	Bassengparken, Gjøvik kommune	1 987	662
18.	Rehab. friidrettsdekke og lysanlegg	Gjøvik stadion, Gjøvik kommune	5 100	1 700
19.	Beachhåndballbaner	Rambekkbanen, Gjøvik tennisklubb	682	227
20.	Rehab. garderobes, lager og styrketreningsrom	Fjellhallen, GOA AS	14 178	3 000
21.	Garasjebygg løypemaskin	Gjøvik kommune	1 300	433
22.	Utendørs padeltennisbanlegg	Gjøvik tennisanlegg, Gjøvik tennisklubb	2 380	750
23.	Toalettbygg	Bassengparken, Gjøvik kommune	1 748	582
24.	Rehabilitering av tak og fasade idrettsbygg	Gjøvik stadion, Gjøvik kommune	5 403	1 801
25.	Modellflyanlegg	Alm Sæteren, Mjøsa Modellflyklubb	2 500	700
26.	Rehab. idrettsgulv	Vektløfternes hus, Gjøvik Atletklubb		
27.	Skatehall	Rambekk, Gjøvik brettklubb		
28.	Klubbhus	Fredvika, Gjøvik seilforening		

Tabell 4 viser en handlingsplan for revidering av gamle o-kart og utvikling av nye kart. Prioritering skjer i forbindelse med nye søknadsrunder.

Tabell 4 Handlingsplan for revidering av gamle og utarbeiding av nye o-kart

Pri.	Anlegg/til-rettelegging	Ansvarlig	Kostnad i 1000 kr.	2023 (Hele 1000 kr.)
	Rev. Flyplassen (V. Toten kommune i samarbeid med Raufoss IL og OL Toten-Troll (2021)	Gjø-Vard o-lag	Ukjent	
	Rev. Vind-KopperudDalborga (2020)	Gjø-Vard o-lag	Ukjent	
	Skyberg-Koltjernet	Gjø-Vard o-lag	Ukjent	
	Hunndalen sør. Nærmiljøkart/stolpejakt. (2020)	Gjø-Vard o-lag	Ukjent	
	Bybrua. Nærmiljøkart. Stolpejakt (2020)	Gjø-Vard O-lag	Ukjent	
	Biri/Sigstadhagan. Nærmiljøkart. Stolpejakt.(2021)	Gjø-Vard o-lag	Ukjent	
	Lundstein/Kastadtjernet-Bergsmarka. Nærmiljøkart (2021)	Gjø-Vard o-lag	Ukjent	
	Sprintbase Gjøvik: Område Kallerud	Gjø-Vard o-lag	Ukjent	
	Sprinbase Gjøvik: Område sentrum	Gjø-Vard o-lag	Ukjent	
	Sprintbase Biri	Gjø-Vard o-lag	Ukjent	
	Åbbortjern (2020/2021)	SIF orientering	Ukjent	

4.2 UPRIORITERT LANGTIDSPLAN 2020 - 2023

4.2.1 Nærmiljø- og friluftsanlegg

Nærmiljøanlegg

Tabell 5 viser en oversikt over uprioritert liste over langsiktige oppgaver for nærmiljøanlegg i perioden 2020 – 2023.

Tabell 5 Uprioritert liste over langsiktige oppgaver for nærmiljøanlegg i perioden 2020-23.

Anleggstype/ Sted	Anleggskategori	Eier/utbygger
Kunstgressbane 3'er	Nærmiljøanlegg	Vind IL
Hinderløype	Nærmiljøanlegg	Vind IL
Turveger og turstier i tettstedsnære strøk.		Gjøvik kommune/ foreninger
Uteområder skoler. Rulleres inn ved behov.		
Aktivitetsområder nær boligområder Rulleres inn ved behov.		

Fri- og friluftsområder

Tabell 6 viser en oversikt over aktuelle oppgaver i fri- og friluftsområder med tanke på mulig realisering i perioden 2020–2023. Sikring, regulering, erverv eller leieavtaler må avklares i tillegg til opparbeidingstiltak/tilrettelegging.

Tabell 6 Uprioritert liste over langsiktige oppgaver innen fri- og friluftsområder.

Anleggstype/ Sted	Anleggs-kategori	Eiendoms-forhold, løsningsforslag
Biri Bruk Nærturområde med bading og båtliv. Fiske og friluftsliv.	Friluftsanlegg	Leieavtale
Veset Lokal bade- og fiskeplass	Friluftsanlegg	Kommunalt område
Vismundaområdet nord for Biri sentrum Nærturområde, fiske og kultur	Friluftsanlegg	Leieavtale
Kollstoppen Utsiktspunkt, nærturområde	Friluftsanlegg	Leieavtale
Dalborgmarka, søndre bydel Videreutvikle tilretteleggingstiltak med turveger, skiløyper, sykkelstier	Friluftsanlegg	Leieavtale/ Delvis kommunalt område
Hovdetoppen, tursti	Friluftsanlegg	
Ny bru over Hunnselva i Mjøsanten, universell utforming	Friluftsanlegg	
Mjøs promenaden, forlengelse Sti og turveg forlenges mot Bråstadvika og Østre Toten grense.	Friluftsanlegg	
Kultursti langs Hunnselva	Friluftsanlegg	Gjøvik kommune

4.2.2 Idrettsanlegg

I tabell 7 vises en uprioritert oversikt over langsiktige oppgaver innen nyanlegg og rehabilitering. Oversikten gjelder mulig realisering i perioden 2020-2023.

Tabell 7. Uprioritert liste over langsiktige oppgaver innen rehabilitering og nybygging av idrettsanlegg.

Anleggstype/ sted	Anleggs- kategori	Eier/utbygger	Anslått utbyggings- kostnad (tusen)
Orienteringskart Revidere og utarbeide o-kart som tilfredsstiller konkurranse o-sportens krav	Ordinært anlegg	Gjø-Vard O-lag SIF orientering	Ukjent
Fotballbaner Rehab. gressbaner	Ordinære anlegg	Div.	Ukjent
Anlegg for seilflyaktivitet SFK Mjøsas medlemmer flyr i dag fra seilflyplasser på Bøvebru og Frya, men avhending av slepefly gjør at klubben står overfor store utfordringer.	Ordinært anlegg	SFK Mjøsa	Ukjent
Lager og smørebu	Ordinært anlegg	Øverby/Gjøvik skiklubb	Ukjent
Lager og speakerbu, Biri idrettsplass	Ordinært anlegg	Biri IL	2 125
Ridehall 2, Biri travbane	Ordinært anlegg	Gjøvik rideklubb	18 300
Basishall/turnhall	Ordinært anlegg	Gjøvik gym og turnforening	Ukjent
Utvidelse av lysløype	Ordinært anlegg	Redalen IL	Ukjent
Multisportanlegg Vardal, Ishall og friidrettshall	Ordinært anlegg	Vardal IF	Ukjent
Rehab. Kunstgress	Ordinært anlegg	Biri IL	Ukjent
Rehab.garderobe, Gjøvik Stadion	Ordinært anlegg	Gjøvik kommune	Ukjent
Rehab/flere gress/kunstgress	Ordinært anlegg	Vardal IF	Ukjent
Nytt klubbhus	Ordinært anlegg	Gjøvik tennisklubb	Ukjent
Rehab. Klubbhus	Ordinært anlegg	Varde IL	Ukjent
Lysløype	Ordinært anlegg	Varde IL	Ukjent
Innendørs padeltennisbaner	Ordinært anlegg	Gjøvik tennisklubb	Ukjent

Biri Flerbrukshall

Snertingdal Nærmiljøpark

VEDLEGG 1. STATUS I GJØVIK

1.0 FYSISK AKTIVITET - OMFANG OG DELTAKELSE

Fysisk aktivitet har vi her delt inn i organiserte private tilbud, kommunens egne tilbud og egenorganisert fysisk aktivitet.

1.1 Organiserte private tilbud innen fysisk aktivitet.

Medlemsutvikling i idrettslag i Gjøvik kommune fremgår av tabell 1.

Tabell 1. Oversikt over medlemsutviklingen i idrettslagene.

Oppslutningen om den organiserte idretten*	2010	2014	2016	2018
Antall lag/foreninger	49	53	49	50
Kvinnelige medlemmer	4100	5251	3909	4224
Mannlige medlemmer	5531	7200	5835	5657
Totalt medlemstall	9631	12451	9744	9881

* Oppgitt medlemstall er tatt fra Idrettsregistreringa. Det gir en pekepinn, men ikke helt korrekt bilde av aktiviteten i lagene da flere lag opererer med støtte-medlemmer og familiemedlemskap. Det er også enkeltpersoner som er medlem i flere organisasjoner.

- Oppslutningen om idrettslag i Gjøvik er fortsatt stor. Tallene viser imidlertid en nedgang fra 2014 fram mot 2018. Om de registrerte medlemmene bare hadde vært med i ett lag, ville 33 % av kommunens innbyggere vært med i den organiserte idretten. Utviklingen de siste årene viser at andelen av både kvinnelige og mannlige medlemmer i idrettslagene er synkende.
- Fordelt på alderstrinn er oppslutningen om idrettsorganisasjonene svært god i aldersgruppen 0-12 år. I aldersgruppen 13 – 19 skjer et betydelig frafall. Dette varierer noe fra år til år. Vi må fortsatt ha fokus på frafallet i ungdomsgruppa og fremme tiltak som kan motvirke fysisk inaktivitet i ungdomsårene.
- Idrettslagene omsatte i 2017 for ca. 88 mill kr.
I tillegg kommer verdien av dugnad, kjøring, telefon, osv. Universitetet i Oslo har etter omfattende undersøkelser kommet fram til et standardtall for frivillig innsats ut fra antall medlemmer i idrettslag. Idrettsforbundet bruker dette som et tilnærmet bilde på den frivillige innsatsen. Med denne tilnærmingen er den frivillige innsatsen i Gjøvik beregnet til 157 årsverk, som med en årslønn på 350.000,-, gir en verdi på 54,9 mill.
Noen av de største lagene har etter hvert ansatt daglig ledere. Den største enkeltoppgaven for ledere viser seg å være å skaffe penger til daglig drift.
I år 2019 ble kr. 410.172,- tildelt idrettslag som aktivitetstilskudd fra kommunen ut fra antall medlemmer mellom 6 og 19 år. En bra økning fra 2015 da dette beløpet var på kr. 322.149,-. Idrettsrådet fordeler i tillegg lokale aktivitetsmidler, som er en del av spillemidlene, til alle idrettslag i kommunen. Størrelsen på støtten til hvert lag avhenger også her av antall medlemmer i alderen 6-19 år. I 2018 utgjorde disse midlene kr.2,046-345. Dette er en økning på kr. 400.000, av summen som Gjøvik Idrettsråd fikk til utdeling i 2014.
- Idretts- og bedriftsidrettslagene og andre aktører gir tilbud innen mange idrettsgrener/aktiviteter. Vi kan nevne: Svømming, dykking, friidrett, langrenn, alpin, brett, skøyter, orientering, styrketrening, kampsport, bryting, aerobic/step, dans, fotball, amerikansk fotball, håndball, basket, volleyball, bandy, boccia, bordtennis, tennis, badminton, bowling, biljard, skyting og motorsport. Flere idrettslag motiverer også til egenorganisert trim som turorientering, stolpejakten «sprek i Gjøvik», gang- og turmarsj, etc.

- Fotball, håndball, ski, skyting, svømming og innebandy er fortsatt mest utbredt i Gjøvik. Mens det stadig kommer nye idretter til, er det sjelden at noen idrettsgrener blir helt borte.
- For tiden er det bare Biri IL og Snertingdal allianseidrettslag som har barneidrettsskole. Idrettsrådet har initiert et samarbeide med flere idrettslag som har organisert en barneidrettsskole i Gjøvik sentrum. Særidrettene har tilbud om ski-, fotball-, svømme-, håndball- og tennisskoler.
- Toppidrett gir god PR og markedsføring. Den skaper også en sunn og god lokal patriotisme. Gjøvik Hockey og enkelte individuelle idrettsutøvere har de siste årene gjort seg bemerket. Støtten fra kommunen er nå mer forutsigbar, og i tråd med kommunens toppidretts-policy.
- Fjellhallen har gitt mulighet for å tenke stor arrangementer og turneringer i kommunen. Gjøvik Olympiske Anlegg AS (GOA) og de ulike idrettslagene i Gjøvik har arrangert Norgesmesterskap, landskamper og internasjonale stevner i mange idretter. GOA har utviklet nye typer arrangementer som skaper økt aktivitet, PR, ringvirkninger og inntekter til idrettslagene. Ukentlig er det treningstilbud innen svømming, dans, ishockey, kampsport, kunstløp, curling og klatring. I tillegg er det en del uteidretter som har barmarkstrening i hallens vrimleområde i vinterhalvåret.
- Det er 14 bedriftsidrettslag med 1507 medlemmer i Gjøvik (2018). Aktiviteten innen bedriftsidretten må sies å være ujevn. Det er en nedgang på over 2000 medlemmer i Gjøvik siden 2014.
- Vi har mange svært aktive friluftsforsamlinger – fra jeger- og fiskerforeninger og Røde kors til turistforening, speidergruppe og båtforeninger. Mange av organisasjonene har arrangementer som er åpne for ikke-medlemmer.
- Mange trim og mosjonsgrupper er etablert i regi av Frivilligsentralen, Friskis & Svettis, idrettslag og fysikalske institutt mv. Det kan blant annet nevnes menceidk-grupper, stavgrupper, og trening i basseng for innvandrerkvinner.
- Det er etablert mange tilbud om fysisk aktivitet i treningssentre på kommersielt grunnlag, både i byen og i tettstedene.
- Gjøvik Handikapidrettslag har tilrettelagte aktiviteter for boccia i vrimleområde i Fjellhallen. Norges Idrettsforbund har et mål om en åpen og inkluderende idrett for alle.
- Av alle frivillige organisasjoner og foreninger i Gjøvik har bare et lite mindretall av disse inkludert flyktninger/ innvandrere i sin virksomhet. Her ligger et stort potensial for økt fysisk aktivitet.

1.2 Kommunens tilbud innen fysisk aktivitet.

- Gjøvik kommune har en avtale med Oppland fylkeskommune/Fylkesmannen i Oppland om et forpliktende samarbeid i folkehelsearbeidet.
- Frisklivscentralen hjelper og veileder personer som ønsker å endre levevaner knyttet til fysisk aktivitet, kosthold eller tobakk, gjennom individuelle samtaler, oppfølging av egenaktivitet eller deltakelse i gruppebaserte tilbud. Henvising via Frisklivsresepten

- Gjøvik kommune er også involvert i KS nettverk med fokus på "Universell utforming" av bygg, uteområder, turstier. Dette er et satsingsområde til Regjeringen.
- Skole og barnehage har satset mye på fysisk aktivitet de siste årene. Barnehagene arbeider mye med natur og friluftsliv, samt kropp, bevegelse og helse. Skolene har faste utedager, uteskole, daglig fysisk aktivitet, idrettsdager, turer og turneringer. I tillegg er det bygget mange nye nærmiljøanlegg.
- Alle skolene har tilbud om svømming og svømmeopplæring.
- Rambekkvika miljøskole er et tilbud til elever i grunnskolen. Utstyrssentral for friluftsliv for ungdomsskolene med bl.a. utlån av kanoer administreres derfra.
- Skolehelsetjenesten og Barne- og ungdomsteam ved Fysio- og ergoterapitjenesten jobber systematisk med barn med motoriske vansker.
- Ungdomsavdelingen har forskjellige tiltak og aktiviteter som fjellturer, dansegrupper og fritidsgrupper, som bidrar til fysisk aktivitet for ungdom - ungdom som i mange tilfeller ikke er idrettsorientert.
- Innen arbeidslivet har fysisk aktivitet blitt mer fokusert de siste årene. Arbeidsmiljøloven har fått bestemmelser om at arbeidsgiver skal vurdere tiltak for å fremme fysisk aktivitet.

De ser ut til å finnes fysiologiske grunner til at folk blir glade nå de har trent

1.3 Egenorganisert fysisk aktivitet.

- Den egenorganiserte fysiske aktiviteten har stor betydning for folkehelsen. Det meste av den fysiske aktiviteten er uorganisert. Gjøvik kommune tilrettelegger for uorganisert aktivitet gjennom gang- og sykkelveger, turstier, skiløyper, skøytebaner, nærmiljøanlegg og ulike idrettsanlegg som er åpne for folk flest.

Yngre barn utøver sin uteaktivitet i sitt nærmiljø som regel inntil 400 m fra hjemmet. Den voksne befolkningen benytter turgåing langs vei eller i naturen som sin primære måte å drive fysisk aktivitet på.

- Svømmehallene i kommunen - Biri, Snertingdal, Kopperud, Tranberghallen og Gjøvik svømmehall – har anslagsvis 40 000 besøk på årsbasis. Av dette har Gjøvik svømmehall ca 15 000 betalende besøk i året. Tranberghallen og Kopperudbadet leier ut til lag og foreninger på ettermiddag og kveld, og har ca 10 000 i bassenget. I tillegg kommer skolebading med ca 15 000 besøk.
- Ulike kart for turbruk er viktig for å stimulere til egenorganisert fysisk aktivitet. DNT Gjøvik og Skiforeningen Gjøvik og omegn har sti-/skikart som dekker hele regionen. For sykling er det utgitt kart for "Mjøstråkk", sykkelruta rundt Mjøsa. I tillegg utga Nordeca i 2010 turkart, kartbladet Gjøvik, for stier, ski og sykkel i målestokk 1:50 000. Det sistnevnte kartet dekker det meste av Gjøvik kommune.
- Kartinformasjon på internett finnes flere steder. På www.skiforeningen.no finnes god informasjon om skiløypenettet. På www.inatur.no, www.ut.no og norgeskart.no er det tilgang til

kart for friluftsliv generelt. Fra www.gjovik.kommune.no er det tilgang til kart over Gjøvik som viser skiløyper, turmuligheter og sykkelutforslag.

1.4 Driftsbudsjett aktivitet

I tabell 2 synliggjøres kommunale budsjettposter (2015) avsatt for å stimulere til fysisk aktivitet:

Tabell 2. Oversikt over kommunale tilskudd for å stimulere aktivitetsfremmende tiltak

Aktivitet	2015 budsjett	Ansvarsområde	Spesifisering
Aktivitetsstøtte lag/foreninger	410.172	Kultur/Strategi og utvikling	Fordeles etter antall medlemmer mel. 6-19 år
Gjøvik Idrettsråd	16.400	Strategi og utvikling	Driftsstøtte

I tillegg kommer:

- Innsatsen innen det generelle folkehelsearbeidet.
- Innsatsen innen barnehage og skole.
- Tilbud rettet mot ulike grupper med spesielle behov.
- Arbeidsinnsatsen med å stimulere og utvikle ulike private tilbud.
- Arbeidet med å legge til rette for egenorganisert aktivitet.

Anleggsutvikling og tilretteleggingstiltak er dessuten helt sentralt med tanke på fysisk aktivitet.

2.0 ANLEGG OG OMRÅDER - SITUASJON OG BEHOV

I Kulturdepartementets anleggsregister er det registrert hele 519 ulike idretts-, friluftsliv- og nærmiljøanlegg i Gjøvik. Det må bemerkes at flere av disse enkelt-anleggene inngår i et større anlegg. Vind IL har for eksempel et hovedanlegg bestående av flere fotballbaner, klubbhus og skiløype, skolene har gjerne gymsal og sammensatte nærmiljøanlegg. Av de ulike anleggselementene er 40 % eid av lag og foreninger. Gjøvik kommune yter driftstilskudd til 12 anlegg, som alle er eid av idrettslagene i kommunen.

2.1 Anleggssituasjonen

Etter anbefaling fra Kulturdepartementet bør alle særidretter med stor utbredelse i kommunene ha minst ett større kommuneanlegg. Her har vi en enkel statusoversikt som også angir enkelte mangler, behov og ønsker:

Idrettshaller: Det er fem tradisjonelle idrettshaller i kommunen. Tranberghallen, Campus Arena Gjøvik (flerbrukshall og eliteseriehall håndball), Snertingdalshallen, Biri flerbrukshall og idrettshallen ved Gjøvik videregående skole. Bygging av Vind multisportshall er i gang, den vil inneholde 9'er fotballhall, flerbrukshall og klubbhus med sosiale rom og to treningssaler. Sammen med kommunens gymsaler dekker hallene noen behov innen håndball, basketball, volleyball, badminton og innebandy. Hallen i Biri og på Vind finansieres ved hjelp av kommunalt tilskudd, spillemidler og egenkapital.

Særiddrettshaller: Tennishallen har fire baner. Tennisklubben sine medlemmer trener fast i hallen og det holdes tennisskole for barn og pensjonister. De siste årene har det vært arrangert en stor turnering der hver høst.

Vektløfterhuset til Gjøvik Atletklubb ble rehabilitert og utvidet i 2006.

Bowlinghallen har 14 datastyrte bowlingbaner.

Turnhallen på 300 m², med grop, turnapparater, garderober og oppholdsrom.

Drift av Gjøvik Ridesenter er nå overtatt av Gjøvik Rideklubb. De aktiviserer svært mange jenter.

Særidrettshallene er kapitalkrevende anlegg som jevnlig har behov for fornyelse og rehabilitering.

Gymnastikksaler: Det er 12 gymsaler i kommunen. Disse er på skolene Vindingstad, Kopperud, Gjøvik, Blomhaug, Vardal ungdomsskole, Grande, Lundstein, Snertingdal, Redalen, Biri, Skrinnhagen og Biristrand. Sammen med idrettshallene er disse med på å dekke noe av behovet til "innendørs" ballidrettene samt noe kampsport. Mye av bruken er knyttet til deltakelse i idrettslag/organiserte grupper. Salene leies ut gratis til barne- og ungdomsaktiviteter, og det er hver enkelt skole, ved rektor, som administrerer utleien.

Det er et mål å gjøre det enklere for publikum å skaffe seg en oversikt over ledig treningstid.

Svømmehaller: Gjøvik har et bra tilbud for bading og svømming med to 25 meters bassenganlegg og tre skolebasseng. Alle bassengene ble rehabilitert på begynnelsen av 2000- tallet og godkjent ihht til bassengforskriftene. Gjøvik svømmehall er sammen med bassengene i Biri og Snertingdal åpne for alminnelig publikumsbading. Bassenget i Tranberghallen er i tillegg til å være skolebad, leid ut til lag, foreninger og bedrifter på kveldstid og på lørdager. Kort veg til Raufoss badeland og svømmehall og Jorekstad på Lillehammer reduserer behovet for mer lekpregede badeanlegg i Gjøvik.

Fotballbaner: Fotball er en masseidrett i Gjøvik. Idrettsregistreringen viser for 2018

1.897 medlemmer innen fotball, hvorav 1.429 utøvere under 20 år. Det er registrert 23 fotballbaner med gress, 10 med grusdekke og 7 kunstgressbaner. Fra januar 2020 vil det være innendørs tilbud for 9'er fotball på Vind. Og på Vardal og Gjøvik stadion er det undervarmeanlegg for vinterfotball. Kunstgress uten varme i Biri, Redalen og på Vind gir også noe tilbud tidlig på vinteren.

Kommunale tilskudd er en forutsetning for etablering av kunstgressbaner. Kunstgressbanene forlenger spillsesongen og har en helt annen utnyttingsgrad enn naturgress. Nye krav til håndtering er gummigranulat gir utfordringer for de fleste anleggene.

Alpinanlegg: Hovdebakken har snøproduksjonsanlegg, varmestue og traseer for snøbrett, et unikt anlegg midt i byen. Biristrand har et lite anlegg ved skolen i tilknytning til lysløypa.

Lysløyper: Idrettslagene har ansvaret for 8 lysløyper med en samlet lengde på 17 km. Lysløypa ved Snertingdal skole er nylig ombygd og utvidet med en total lengde på 5 km. Varde IL som har avviklet sin gamle lysløype planlegger nyanlegg på sørsiden av Vesleelva. Enkelte av de mindre lysløypene må sies å være i dårlig forfatning.

Gjøvik kommune har ansvaret for de bynære lysløypene som går fra boligområdene og inn i "marka". Disse løypene i nord- og sørbyen, har en samlet lengde på 19 km. Alle løypene, med unntak av en parsell i nordre bydel, er rehabilitert de senere årene. Det er dessuten behov for en sideløype i nordbyen for å fange opp de nye boligområdene ved Stensjord/Monsveen.

Skiarenaer: Vind IL arrangerte NM på ski 2009 for nordiske grener, og det ble i den forbindelse bygd ut til en permanent skistadionløsning på Østbyhøgda. Det ble også investert i et snøproduksjonsanlegg på Vind. Øverby skistadion ble utbygd i forbindelse med NM på ski i 1990, rulleskiløypa her ble rehabilitert i 2006. Biri IL har et relativt nytt anlegg ved Myrvang. Ellers er det skistadionløsninger av varierende kvalitet ved flere av lysløypene.

Hoppanlegg: Antall hoppanlegg er over tid blitt kraftig redusert i Gjøvik. Per dags dato er det ingen bakker i Gjøvik. Aktive trener i anlegg i nabokommunene.

Golfbaner: Det har vært fremmet flere forslag om satsing på bygging av golfbane på Gjøvik. Pr dags dato er det regulert et øvingsområde ved Ringsjøen i Snertingdal. Behovet er ellers dekket via tilbud på Toten, Moelv og i Søndre Land.

Frisbeegolfanlegg: Gjøvik Frisbeegolf har anlagt en 18- hulls bane for frisbeegolf på Øverby. Anlegget er åpent for alle og har blitt en populær aktivitet, ikke minst blant studenter.

Friidrettsanlegg: I 1997 ble Gjøvik stadion rehabilitert med fast dekke for friidrett, 6 rundløpebaner og 8 sprintbaner. Dekket ble rehabilitert i 2013, men allerede nå er slitasjen stor. I tillegg er det ett mindre anlegg med grusløpebaner i Biri. Sett bort fra friidrettens kast-øvelser, må en si at friidretten har gode forhold for de fleste øvelser.

Skøytebaner: I Gjøvik er det 12 mindre isflater med skøyteaktivitet. Alle isflatene ligger i tilknytning til skoler og boligområder

Gjøvik stadion er kommunens hovedarena for skøyter. Hovedbanen er klargjort med banerør og kjøleanlegg, forventes ferdigstilt høsten 2020. Banen vil gi rom for 285 meters lengdeløpsbane og bandybane med internasjonale mål. Banen vil i tillegg til uorganisert aktivitet være interessant for flere typer organisert skøyteaktivitet. Med en mulig brukssesong fra slutten av oktober til påske, er det grunn til å forvente en voldsom oppblomstring for skøytebruk. Ismaskin og oppfølging av anlegget, vil være avgjørende for full effekt av denne satsingen. Det legges også is på den lille banen på stadion, Bjørgeløkka. Dette som en avlastningsbane.

Ishaller: Fjellhallen ble bygget som ishockeyhall i forbindelse med de olympiske leker i 1994. Hallen må sies å gi tilfredsstillende trenings- og konkurranseforhold for ishockey. Ikke minst fordi Fjellhallen fungerer som en flerbrukshall med messer og kulturarrangementer, hadde det vært ønskelig med en kunstisflate med tak i Gjøvik. Fjellhallen byr også på muligheter for kunstløp, klatring i fjellvegg, dans, kampsport og bordtennisaktivitet.

Klatreanlegg: i Fjellhallen finner vi en av Norges største klatrevegger.

Skateanlegg: Sommeren 2014 ble et nytt og flott skateanlegg åpnet i Jernbaneparken, i forbindelse med utbygging av skyss-stasjon. Anlegget er senere utvidet med rulleanlegg og aktivitetsmuligheter for de yngste.

Orienteringskart: 67 orienteringskart/nær-o-kart er registret i Gjøvik. Stadig er det behov for nye oppdaterte kartutgaver.

Utendørs sandhåndballbaner. På Vindingstad er Gjøvik Håndballklubb i ferd med etablering av tre utendørs sandhåndballbaner.

Utendørs tennisbaner: Hovde tennisanlegg består av fem grusbaner og en hardcortbane. Det er planer om ombygging av en av banene til 3 padelbaner. Padel ligner på tennis og er et stor sport internasjonalt, en aktivitet som særlig er egnet for barn og unge.

Håndballbaner, ute: I alt er det registrert 13 utendørs håndballbaner. Håndballbanene er gjerne plassert ved skoler, og inngår som element i nærmiljøanlegg. Banene må karakteriseres som aktivitetsflater som i stor grad blir benyttet til basketball, fotball og andre ballspill. Flere av banene trenger rehabilitering.

Skytteranlegg: Alle skytteranleggene i Gjøvik har etter hvert elektroniske skiver. Et relativt nytt skytteranlegg er etablert ved Revhiholen på Vardalsåsen med 15/100/200m baner, pistolbaner, riflebane, lerduebane, idrettshus mv. I Snertingdal er idrettshuset ved skytteranlegget rehabilitert, og elektroniske skytebaner er på plass. Lerduebanen i Biri har en høy utnyttelsesgrad og har også elektroniske skytebaner.

Motorsportsanlegg: Elvedalen motorsenter/Go-kart i Snertingdal (KNA) har en 1100 m lang og 8 m bred gokart bane, med klubbhus og verkstedlokaler. Anlegget er nylig rehabilitert ved hjelp av spillemidler og stor dugnadsinnsats fra klubben.

Modellflybane: Gjøvik og omegn modellflyklubb bruker området på Bøverbru seilflyplass i Vestre Toten.

ATV bane: GTL RC-klubb har etablert et område i Skjervan skog for radiostyrte biler. Det er dessuten ønske om egen ATV-bane for firehjulinger.

Seilflyslette: Seilflyklubben Mjøsa holder i dag til på Bøverbru seilflyplass i Vestre Toten. Det er for tiden lite eller ingen aktivitet i klubben.

Trenings/helsestudioer: Det finnes en rekke kommersielle trenings- og helsestudioer i Gjøvik. Studioene fyller en viktig rolle, særlig for eldre ungdom/ynge voksne.

Travbane: Biri Travbane har status som riksanlegg. I tillegg er det tre små trav/trenings-baner for lokale brukere – en i Biri, en i Snertingdal og en på grensa mellom Gjøvik og Østre Toten. I 2010 ble en ridebane på indre bane ved Biri Travbane åpnet.

Klubbhus: Det er registrert 19 klubbhus i Gjøvik. Flere av klubbhusene har behov for rehabilitering.

Nærmiljøanlegg: Det er registret 200 lekeplasser/nærmiljøanlegg (2019) i kommunale friområder og ved barnehager, skoler og idrettsanlegg. Gjøvik kommune har egne retningslinjer for planlegging av lekeplasser og aktivitetsområder.

I perioden 2016 - 2019 er gitt spillemidler til 17 nye nærmiljøanlegg. Pr. 01.07.19 er det 6 nærmiljøanlegg på venteliste for spillemidler. Selv om utbyggingen av denne type anlegg har vært stor i Gjøvik, er behovet langt fra mettet. Små barns aksjonsradius er begrenset. Særlig i tilknytning til skoler, nye boligområder og eldre boligområder der nye generasjoner flytter inn, vil nye anlegg måtte påregnes. Vedlikehold, fornyelse og supplering av de eksisterende anleggene vil være særlig viktig i årene som kommer.

Mange av de eldre nærmiljø/idrettsanleggene kan ikke sies å tilfredsstille dagens krav om universell utforming.

Idrett trekkes mellom tradisjon og fornyelse. Nye idrettsgrener dukker stadig opp. Skisporten for eksempel, har fått nye former som kulekjøring, snowboard og ski extreme. Ved siden av dette vokser det opp spenningsaktiviteter som klatring, luftsport, rafting, padling og rullebrett. Både idretten selv og det offentlige står overfor flere utfordringer når det gjelder å møte og legge til rette for de nye aktivitetsformene. En må ta høyde for stadig nye aktiviteter når anlegg skal rehabiliteres.

2.2 Områder for friluftsliv

Det er det enkle, tradisjonelle friluftslivet som har størst oppslutning. 90 prosent av befolkningen går turer i nærmiljøet. De eldre går mest, og kvinner oftere enn menn.

Fra naturens side har Gjøvik varierte muligheter for frilftsaktiviteter. Det kan nevnes jakt og fiske, bær og sopptur, bading, ski og turgåing, båtliv, sykkelturner, riding, nyere aktiviteter som hanggliding, klatring, softgun osv.

Tilknytningen til Mjøsa, og en attraktiv strandsone, er viktig for Gjøvik. Sentrumsnære friarealer med gangavstand til boligområder gir grunnlag for intensiv bruk. I Gjøvik har kommunen selv sikret seg flere områder langs Mjøsa.

Badeplasser: I uregulerte friluftsområder: Skumsjøen, Kremmerodden, Strandengen, Skonnordtjernet, Abbotjernet, Glæstادتjernet og Mjøsområdet naturistforenings strand i Glomstadbukta. Ved Ringsjøen er det regulert en ny badeplass i friluftsområde. Flere områder, som Biri bruk, er mye brukt, men ikke tilrettelagt. I regulerte fri/friluftsområder: Rambekkvika, Fredevika, Bråstadvika, Fastland og Skumsrudvollene på Biri.
I områder avsatt til næring/service: Badeplassen på Sveastranda camping.

Det er ønskelig med en sentrumsnær, tilrettelagt, offentlig godkjent badestrand langs Mjøsa. Badevannet ved dagens badestrand ved Rambekk tilfredsstiller ikke kravene - vannkvaliteten kan ikke garanteres. Permanente offentlig toalett er bygd i Rambekkvika og planlagt i Fredevika

Småbåthavner: 7 småbåthavner i kommunen: Rambekkvika/Vikodden, Fredevika, Skibladnerbrygga, Englandsodden, Bråstad, Dalsjordet og Biri travbane.

Turstier og turveger: Av merkede og opparbeidede stier må nevnes stiene på Øverby, stiene i Kopperudskogen, stiene på Østbyhøgda, stier merket av Snertingdalstrekk og Biri turstier, stinettet i søndre del av Vardalsåsen, Pilegrimsleden og Jotunheimsstien. Av spesielle behov må en framheve en tursti langs Mjøsstranda på Vårnes – som en forlengelse av Mjøsromenaden og som en bedre trase' for Pilegrimsleden. Mellom Bråstadvika og sentrum er det også ønskelig med en bedre turtrase' langs Mjøsstranda.

Ikke minst med DNT Gjøvik og omegn som pådriver, har det blitt mer aktivitet rundt merking og opparbeiding av stier, turveger og skilting. Det må nevnes merking på Biri samt tilrettelegging og merking av stier/turveger i byområdet.

Turvegstandard har det blitt langs lysløypa i søndre og nordre bydel og det pågår et oppgraderingsprosjekt i områdene rundt Øverby. På Østbyhøgda, Kopperudskogen og ikke minst på Hovdetoppen er det behov for oppgradering til sammenhengende turvegnett. Mjøsromenaden bør forlenges som turveg til Bondelia strand og en løsning nordover mot Bråstadvika er krevende, men ønskelig.

Riding. I følge Lov om friluftslivet kan hester generelt ferdes på veier og stier i utmark. Særlig i områdene rundt Gjøvik Ridesenter og Vind/Østbyhøgda må det sies å være en vedvarende konflikt mellom fotgjengere og ridende. Det er ønskelig å etablere særskilte merkede ridestier.

Sykkel. I Gjøvik har det gjennom sykkelbyprosjektet blitt arbeidet systematisk med tilrettelegging for økt sykkelbruk siden 2010. Utbedring og bygging av gang- og sykkelveger, egne sykkelveger og sykkelfelt, skilting og sykkelparkering representerer de største investeringene. Holdningsskapende motivasjonsarbeid og elsykkeltilbud er en del av sykkelbyprosjektet.

I dag foregår to prosent av alle reiser i Gjøvik med sykkel. Det er et mål å øke andelen til åtte prosent. Det skal bli tryggere og mer attraktivt å velge sykkel som framkomstmiddel. Plan for hovednett for sykkel i Gjøvik byområde viser seks traseer ut fra skystasjon i Gjøvik sentrum mot Nordlia, Vind, Kallerud/Kopperud, Raufoss/Tobru, Øverby og Bråstad. I tillegg kommer to tverrforbindelser som binder bydelene sammen

Turskiløypenettet: Utenom lysløypene er det 341 km skiløyper i Gjøvik hvorav 251 km prepareres av kommunen selv. Gjøvik kommune har to løypemaskiner og har dessuten driftsavtaler med idrettslag om tilleggskjøring for et godt totaltilbud. Turløypenettet i Gjøvik må sies å kunne hevde seg i nasjonal sammenheng.

Løypenettet henger sammen med løyper fra nabokommunene. Skiforeningen, Gjøvik og omegn står for skilting, mens grunneiere stiller traseer til disposisjon.

Årlig arbeides det med justering av løypetraseer, sletting av underlag for å kunne sette spor ved mindre snø, kvisting, vedlikehold av bruer og fjerning av tennung/oppslag av lauv.

2.3 Driftsbudsjett anlegg og områder

Tabell 3 viser en oversikt over driftsbudsjettet for kommunale anlegg og friluftsområder.

*Tabell 3. Driftsbudsjett for kommunale anlegg og områder**

Anlegg/anleggstype	Stipulerte brutto driftskostnader 2019
Skianlegg/løyper	1.100.000
Friluftsanlegg som turstier og badeplasser	600.000
Spesielle friområder som Fastland, Mjøspromenaden mv.	1.500.000
Skøytebaner/islegging	700.000
Fotball/friidrett/annen stadiondrift	1.200.000
Tranberghallen idretts/svømmehall, Campus Arena	3.596.630
Nærmiljøanlegg/lekeplasser	800.000
Drift andre anlegg/områder	241.655
Idrettsadministrasjon	706.000
Sum drift anlegg:	10.444.285

* De rene idrettsanleggene har betydelige driftsinntekter fra idrettslag/skole som ikke er trukket fra her.

Når en trekker inn idrettsdelen under Gjøvik Olympiske Anlegg AS, Gjøvik Ridesenter AS og alle de private anleggene inkl. dugnadsinnsats kan det antydes en total kostnad på rundt 24 millioner kroner i reelle, brutto driftsutgifter for idretts- og friluftsanleggene i Gjøvik.

Det private engasjementet står sterkt i anleggsutvikling og drift i Gjøvik. Både Kultur- og kirke departementet og Norges Idrettsforbund har gjentatte ganger tilrådd at det offentlige må ta ansvaret for idrettsanleggene, mens idrettslagene skal stå for aktiviteten. En rekke større kommuner, som Kristiansand, legger denne arbeidsdelingen til grunn for sitt idrettsengasjement. Kommunens dårlige økonomi har gjort at flere av de kommunale anleggene og ansvars-områdene, må sies å ha en presset økonomi. Samtidig sliter tillitsmannsapparatet i idrettslagene med kontinuitet og rekruttering. Det er et press for å utvide kommunens engasjement.

2.4 Anleggsstøtte til anlegg og områder

Fra og med 2009 har vekttallsmodellen blitt lagt til grunn for fordeling av tilskudd til idrettslag med egne anlegg. Tildelingen skjer på bakgrunn av innsendte skjema og poengberegningen fastsettes ut

fra anleggsstørrelse og omfang. Det foretas en årlig gjennomgang av poengberegningen i samarbeid med styret i Gjøvik idrettsråd.

I 2019 ble kr. 756.000,- utbetalt i anleggsstøtte til 12 idrettslag.

Andre anlegg som er definert som større kommuneanlegg med vesentlig utgifter til vedlikehold, Spesialanlegg, fikk i 2019 utbetalt kr 493.900,-

*Tabell 5. Kommunal anleggsstøtte til Spesialanlegg i kr. **

Anlegg	2019
Gjøvik rideklubb (bet. av festeavgift)	135.000
Snertingdalshallen AS	128.300
Gjøvik tennisklubb/Gjøvik tennishall og tennisbaner	83.500
Gjøvik skiklubb/Hovdebakken	119.100
Gjøvik videregående skole (for redusert hall-leie)	21 900
Biristrandbakken	6.100
SUM	493.900

I tillegg til pengeoverføringer yter Gjøvik kommune støtte til en del anlegg i form av tjenester. Dette gjelder blant annet maskinpreparering i Hovdebakken som er verdsatt til kr. 80 000,-.

2.5 Kapitalstøtte til private anlegg

I forbindelse med fullfinansiering av søknader om spillemidler til nyanlegg, rehabilitering og nærmiljøanlegg, hadde Gjøvik kommune tidligere en liten pott til disposisjon. Dette tilskuddsbeløpet har, som følge av trang kommuneøkonomi, blitt kuttet. I særskilte tilfeller har det blitt ytt ekstratilskudd til etablering av kunstgressbane og mer kostnadskrevende anlegg som idrettshaller:

- Biri IL flerbrukshall fikk kr 9.000.000,-, utbetales over 10 år
- Vind IL multisportshall fikk kr 22.000.000,-, utbetales over 30 år
- Redalen IL kunstgressbane fikk kr 2.500.000,-, utbetales over 5 år

Nærmiljøanlegg Grande skole

Handlingsplan for store idrettsanlegg 2022-2024

GJØVIK KOMMUNE

Vedtatt av kommunestyret den 16.12.2021

Vedlegg til Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2020-2023

Innledning

I sak 97/2021 behandlet i utvalgsmøte for kultur og teknisk den 26.08.2021 ble det vedtatt følgende mandat for prosess til ny handlingsplan for store idrettsanlegg:

1. Rådmannen bes gjennomføre en prosess sammen med Gjøvik idrettsråd for å identifisere planer for bygging og rehabilitering av store idrettsanlegg i Gjøvik kommune. Alle idrettslag, GOA AS og interne aktører skal inviteres til å delta i prosessen. En rettesnor for hvilke prosjekter som kan karakteriseres som store idrettsanlegg er de med en total kostnad på minimum 5 millioner kroner.
2. Resultatet av prosessen skal være en anbefaling på inntil 3 store idrettsanleggsprosjekter i prioritert rekkefølge til en ny handlingsplan. Prosjektene skal være planlagt realisert eller ha byggestart innenfor en tidsramme på 3 år fra den 01.01.2022. De aktuelle prosjektene skal ha utarbeidet en prosjektbeskrivelse, et kostnadsoverslag og en finansieringsplan.
3. Den nye handlingsplanen skal være ferdigstilt før årlig rullering av «Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2020-2023», kapittel 4: Prioritert handlingsplan for 2021, Tiltak, anlegg og områder, og bli et vedlegg til nevnte temaplan. Rulleringen skal skje i november 2021.

Vedtatt «Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2020-2023» er kommunens helhetlige plandokument for idrett og fysisk aktivitet. Dette dokumentet inneholder blant annet en prioritert handlingsplan for idretts- og nærmiljøanlegg 2022. Denne handlingsplanen danner grunnlaget for prioritering av spillemidler og rulleres årlig.

Det omtalte plandokumentet «Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2020-2023» inneholder også en uprioritert langtidsplan for idrettsanlegg 2020-2023 og «Utviklingsplan for store idrettsanlegg 2016-2026».

Dette nye plandokumentet, «Handlingsplan for store idrettsanlegg 2022-2024» vil bli et vedlegg i eksisterende overordnet «Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2020-2023». Planen vil inneholde kun de anleggsprosjektene som kan forvente kommunal støtte i planperioden 2022-2024 og utviklingsplaner for nye store idrettsanlegg i kommunal regi.

Prioritert handlingsplan

Handlingsplanen for store idrettsanlegg 2022-2024 består følgende anleggsprosjekter:

1. Rehabilitering kunstgressbane og lysanlegg, Vind IL.
2. Rehabilitering skiheis Hovdebakken, Gjøvik skiklubb.
3. Rehabilitering sportshytta, Vardal IF.
4. Fremtidens aktivitetshall (basishall+flerbrukshall), Gjøvik kommune/idrettslag